

جولان کیم

میژوویان پیلانه گانیان پیگه یان

داهاتووی ئیسلام

رمیعیع عهیدولر هئوف زهواوی

9/ هوشنگ موحهممد شیخه شهل

جوولہ کہ

میٹرویان، پیلانہ کانیاں، پتگیان، داہاتوی نیسلام

جوولہ کھ

میٹروویان، پیلانہ کانیان، پینگہ یان، داہاتووی نیسلام

دانراوی

رہ بیع عہ دولرہ ٹوف زہواوی

وہرگیپراوی

هۆشەنگ موحەممەد شەيخە شەلى

پیشہ کی

سوپاس بق خودای جیہانیان، درود و سہلام برپڑی بہ سہر گیانی
گہ و رہی ہہ موو نہ وہ کانی ٹادہم، وہ برپڑی بہ سہر ہہ موو بنہ مالہ و
یاوہر و شوینکہ و تووانی تا پوڑی دواپی، ٹینجا...

بہرچاو پوٹنکردنہ وہی نہ تہ وہ لہ و شوینانہی کہ تیاپاندا لہ
بہرنامہی یہ زدان لایداوہ، شیوازیکی سہرکہ و تووی چارہ سہر و
پڳایہ کی باشی دلنیاپہ لہ ٹاراستہ کردن و پەرورہدہ کردن. ہہ روہا
گرنگی بہرچاو پوونکردنی نہ تہ وہ لہ دوژمنہ کہی و شیوازہ کانی شہر
و کہمین و قوٹسنہ وہی لاپڑی بوونی و خالی لاوازی، ہیچی کہ متر نیبہ
لہ ہہر شیوازیکی دیکہ، بہ لکو لہ ہہرہ پٹویستہ کانیشیانہ. ٹہمہ
پڳایہ کی خوداییہ، ٹہی نابینن خودا لہ قورٹاندا - فہرموودہی
یہ زدانمان - چہندہ باسی شہیتان و جوولہ کہ و دیان و دووہو و
ٹہوانتری بق کردوون؟ باسی ٹامانچ و شیوازہ کانی کارکردنیانی بہ
درپڑی و پوختی بق کردوون، بہ شیوہیہک زوڈبہی سوودہ تہ
پیروژہ کانی قورٹان لہ باسکردن یان ٹامازہ دان بہ دوژمنانی ٹیسلام
خالی نین. بوہیہ، ہہر ٹاراستہ کردنیکی، یان پەرورہدہ کردنیکی

نه‌وه‌کانی نه‌ته‌وه‌که‌مان به‌بی به‌رچاوپوونکردنه‌وه سه‌باره‌ت به
ناحه‌زانه‌مان و فرت و فیله‌کانیان، ناراسته‌کردن و په‌روه‌رده‌یه‌کی
ناته‌واوه و دواتر کاریکه‌ری خرابی له‌سه‌ر بیروباوه‌پ و خووپه‌وشتی
تاکی نه‌ته‌وه‌ی ئیسلام ده‌بی‌ت. ئه‌م کۆشش‌ه‌ی ئیمه‌ش هه‌ر له‌و
سۆنگه‌یه‌یه و خوداشمان به‌سه، که ئه‌و باشت‌ترین پشتیوان و هاوکاره.

ربیع عبدالرؤف الزواوی

به‌شی په‌که‌م

میژووی جووله‌که به‌کورتی

سه‌ره‌تای سه‌ره‌ه‌لدانیان له‌شام:

(ئبراهیم) پیغه‌مبه‌ر (دروودی خودای لی بیت) له‌ عیراقه‌ره به‌ره‌و
شام کۆچیکرد. له‌گه‌ل ئه‌ویشدا پیغه‌مبه‌ر (لوت) (دروودی خودای لی
بیت) کۆچیکرد. دواي ئه‌وه‌ی پیغه‌مبه‌ر لوت (دروودی خودای لی بیت)
بانگی هۆزه‌که‌ی خۆی کرد بۆ به‌کتابه‌رستی و وازه‌یتان له‌ تاوانی
نێربازی، به‌زدانی مه‌زن فریشته‌کانی خۆی په‌وانکرد تا به‌هۆی
سه‌رپیچیان له‌ناویان به‌ری. فریشته‌کان له‌لای ئبراهیم (دروودی
خودای لی بیت) میوان بوون و هه‌واله‌که‌یان پێپاگه‌یاند، هه‌روه‌ها
مۆژده‌یشیان به‌ (ساره‌)ی هاوسه‌ری ئبراهیم (دروودی خودای لی
بیت) دا که کورپکی ده‌بیت به‌ناوی (ئیسحاق)، چیرۆکه‌که به‌ناویانگه،
خودا ده‌فه‌رموویت:

(فبشرناها باسحاق ومن وراء اسحاق يعقوب)

(یہ یعقوب) (دروودی خودای لی بیت) تہ و کہ سہ یہ کہ خودا لہ قورئاندا بہ (ئیسرائیل) ناوی بردووه، نہ تہ وہی ئیسرائیلیش نہ وہ کانی یہ یعقوب، ہر کہ سیکیش پی و پہ چہ لہ کی بجیتہ وہ سہر پیغہ مہر یہ یعقوب (دروودی خودای لی بیت) نہ وئیسرائیلیہ و نہ وہی ئیسرائیل پیغہ مہرہ (دروودی خودای لی بیت). تہ مہش بنچینہ یہ کی ہرز و شانازیہ کی گہ وریہ کہ جو لہ کہ بہ دہستی خویان لہ ناویان برد و بہ گومرایی و پشت و ہر گیترائیان ہہ پروون بہ ہہ پروونیان کرد.

ہاتنیان بؤ میسر

یہ یعقوب (ئیسرائیل) (دروودی خودای لی بیت) لہ فہ لہستین پیپراگہ یشت، قورئانیش چیرۆکی (یوسف) (دروودی خودای لی بیت) و برایہ کانی بؤمان گیتراوہ تہ وہ. ہر وہ ک زانایان بؤی دہ چن، پروداوہ کانی تہ م چیرۆکہ نزیکہ ی چل سالیان خایاندوہ. چیرۆکہ کہ بہ و تہ ی یوسف بہ کوئا دیت کہ دہ فہرموویت (واتونی باہلکم اجمعین). دوا ی تہ مہ، تہ وای بنہ مالہ ی ئیسرائیل بؤ میسر کوچیان کرد و لہ وئ نیشتہ جئ بوون و ہیچ کہ سیکیان لہ فہ لہستین نہ مایہ وہ. دہ بی تہ وہش لہ یاد نہ کہین کہ تہ وکات تہ وان "خیزانیکی

گەرە "بوون نەك" نەتەوہ "يەك" ھەرچى دانىشتوانى بىنەرەتى
نەستىنىش، ئەوا (كەنەننىيەكان) بوون.

فیرەونەكان جوولەكان دەخەنە ژیر چە پۆكى خۇيان

لە مىسر، پىغەمبەر یوسف (دروودى خودای لى بیئت) بانگەوازی
میسریيەكانى بۆ یەكتاپەرستى کرد و بە تىپەربوونى کات ژمارەى
ئیسرايیلیيەكان لە مىسر زیادیکرد، تاوہکو، بەگوێرەى بۆچوونى
مىژوونوسان، ژمارەیان گەیشتۆتە نیو ملیۆن کەس.

لە مىسردا و دواى مردنى یوسف (دروودى خودای لى بیئت) تاوہکو /
هاتنى پىغەمبەر (مووسا) (دروودى خودای لى بیئت)، فیرەونەكان
هەلسان بە چەوساندنەوہ و بەکۆیلەکردنى ئیسرايیلیيەكان بۆ
ماوہیەكى درێژ، لەم ماوہیەدا چەندەھا ئازار و چەوسانەوہ و
شەرمەزارییان چەشت، فیرەونەكان کۆپرەكانیان سەردەبڕین و
ژنەكانیان پووت دەکردن و پیاوہكانیان دەکردنە کۆیلە، بەجۆرێک کە
گوتراوہ: ((فیرەون و دارودەستەکەى وەکو کەر سواری سەر پشتر
ئیسرايیلیيان دەبوون)).

مووسا، ئيسرائيلييه كان له چنگي فيرعه ون رزگارد هكات

دواى هاتنى مووسا (درودى خوداى لى بيت)، چنده ها به سه رها ت پويانداوه كه له قورئانى پيرؤزىشدا باسكراون، ليره دا تهنه به شيكان نيشانده دهين كه به لگه ي به كلاكه ره وه يان له سه ر پادده ي خراپه كارى و لادان و سه رليشيوانى ئاشكرائى جووله كان، تيايه .

كاتيك فيرعه ون هه ره شه ي كوشتن و ئازاردانى له موسا و ئيسرائيلييه كان كرد، مووسا به هؤزه كه ي گوت (استعينوا بالله واصبروا ان الارض لله يورثها من يشاء من عباده والعاقبة للمتقين)، وه لامى ئه وانيش به لگه ي نزمى ده روون و گياني داته پيوى ئه وان بوو به هؤى ئه و ژيژده ستي و سته مه دوورو دريژه ي به سه ريان هاتبوو، ئه وان گوتيان (اوذينا من قبل ان تاتينا ومن بعد ما جئتنا). به و مانايه ي هيچ ئوميدك له و بانگه وازه دا نيه كه تق واخه ريكي ت، فيرعه ون له پابردوو و له ئيستادا هه ر ئازارى داوين و هيچ شتيك نه گؤراوه .

دواى ئه وه ي فيرعه ون به لگه كانى بينى، به وه پازيبوو كه ئيسرائيلييه كان له گه ل مووسا (درودى خوداى لى بيت) بنيرت، دواتر په شيمان بوويه وه، ديسان جاريكيتر پازيبويه وه، فيرعه ون

گوتی (یا موسی ادع لنا ربك بما عهد عندك لئن كشفت عنا الرجز
لتؤمنن لك ولنرسلن معك بنی اسرائیل).

دواتر فیرعون به لئنه که ی نه برده سهر و خوداش سروشی بۆ موسا
و هارونی برای (دروودی خودایان لی بیت) کرد که (واوحینا الی
موسی واخیه ان تبوءا لقومكما بمصر بیوتا واجعلوا بیوتکم قبله
واقیموا الصلاة وبشر المؤمنین). ئیسرائیلییه کان وه پیر نه و
فهرمانه وه چوون و له گه ل موسادا له شوئینکی دورد په ریژی میسر
و دورد له فیرعونه کان خانویان بوخویان چیکرد و تیایاندا له
دهوری یه کتر کۆبوونه وه و دهستیانکرد به نه جامدانی نوێژ و له هر
دهروازه یه ک که هه بوو ده گه پان بۆ پزگار بیون له فیرعون و
هۆزه که ی.

کۆچکردنیان له میسر

ئینجا خودا سروشی بۆ موسا (دروودی خودایان لی بیت) کرد که (ان
اسر بعبادی انکم متبعون). خودا وه ند فهرمانی کۆچکردنی له میسر دا
به موسا (دروودی خودایان لی بیت) هاروی له گه ل ئیسرائیلییه کان
کرد. یه زدان موسا (دروودی خودایان لی بیت) و هۆزه که ی پزگار کرد.

ئەمە، ئەش، پرووداۋىگە لىكى بەناۋىانگن كە لە قورئانى پىرۆزدا بەدرىژى و پروونى باسكراون.

لەمەل ئەۋەشدا كە ئەم رىزگار بوونەى ئىسرائىلىيەكان و ئەم دەرچوونىيان لەم سەرشۆپى و كۆيلايەتتە بە گەورەترىن بەخششى خوداۋەند لەدۋاى باۋەر ھىنان بە يەزدان دادەنرەت، بەلام ئىسرائىلىيەكان سوپاسگوزارى خوداىيان لەسەر ئەم بەخششە نەكرد و كارى واىان ئەنجامدا مەۋە سەرى سورپەمەتتى. ھەر دۋاى ئەۋەى رىزگار بوون و چوونە نىۋو خاكى (سەينە)، بەلەى خەلكى ئاۋايىەكدا تەپەرىن كە بوتىيان دەپەرست، ئىسرائىلىيەكان جەنەيان گرت و گوتىيان (يا موسى اجعل لنا الها كما لهم الهة)، ئىدى كوفرانەيان بە خدا كرد و بەخششى رىزگار بىيان لەبەرچوو. جارىكىيان بۆ ماۋەيەكى كورت مووسا (دروودى خوداىيان لى بىت) جىي ھىشتەن و چوۋە سەر كىۋى (توور) تا سرووش لە خوداۋەندەۋە ۋەرگى، لەدۋاى خۆيەۋە سەرپەرشتى ئىسرائىلىيەكانى بە ھاروونى براى سپارد و پىيگوت (اخلفنى فى قومى واصلىح ولا تتبع سبيل المفسدين)، پىاۋىكى ئىسرائىلى كە پىياندەگوت (سامرى) ھەلسا زىر و خىلى رئانى كۆكرەۋە و گوۋرەكەيەكى زىرپىنى دروستكرد كە دەنگىكى لىۋە دەرەھات، پىيگوتەن: (هذا الهكم واله موسى)، سامرى ئەۋانى بۆ بۆ

پەرستىنى گۆيرەكەكە بانگكرد، ئەوانىش، جگەلە كەمىكىيان، و دەپىر
 بانگەوازەكەيەو چوون و پەرستىيان. كاتىك ھاروون (درودى
 خودايان لى بىت) داواى لىكردن واز لەم كارەيان بەيتن، پىيانگوت (لن
 نېرج عليه عاكفين حتى يرجع الينا موسى)، بەردەوام دەبين لەسەر
 پەرستىنى گۆيرەكەكە تاوەكو مووسا (درودى خودايان لى بىت) لە
 گەشتەكەى دەگەپتەو، ئەگەر پىگەى پىداين دەپەرستىن، خۆ
 ئەگەر پىگىشى لىكردىن وازى لى دەهيتن. مووسا (درودى خودايان
 لى بىت) لە كىوى توور گەپايەو، ھۆزەكەى خۆى بىنى كە
 ھاوبەشيان بۆ خدا بپارداو، گۆيرەكەكەى سووتاند و ھاويشتە نار
 دەريا، ھەرەھا سەرزەشتى سامرى كرد و سزايدا و تووپەبوونى
 خۆى بۆ ھۆزەكەى دەرخواست. دواتر، مووسا (درودى خودايان لى
 بىت) ھەفتا پياوى زانا و پىش سىپى ھۆزەكەى ھەلبژارد و بردنى بۆ
 كىوى توور تاوەكو داواى لىخۆشبوون لە خدا بكەن لە ھاوبەش
 پەيداكرەنى ھۆزەكەيان و داواى لىبوردن بۆ ھەموو ئىسرائىلىيەكان
 بكەن. كاتىك گەيشتە كىوى توور و ھەور داپۆشين، مووسا
 (درودى خودايان لى بىت) دەستىكرد بە پازونياز لەگەن
 پەرەردگاردا، زانا و پىش سىپىيان گوتيان (ارنا الله جهرة)، كە
 وايانگوت برووسكىك لىيدان و ھەمويان مردن، ئىنجا مووسا (درودى

خودایان لی بیت) دواوی له پوره‌ردگار کرد و نه‌ویش هه‌مووانی
 زیندوو‌کردنه‌وه و گنپانه‌وه لای هۆزه‌که‌یان و فه‌رمانیشی پیدان که
 (یا‌فوم انکم ظلمتم انفسکم باتخاذکم العجل فتوبوا الی بارنکم فاقتلوا
 انفسکم ذلکم خیر لکم عند بارنکم).

زاناکانی ئیسرائیل گومانیان له راست‌گویی پیغه‌مبه‌ره‌که‌یان هه‌بوو، چ
 جای خه‌لکی په‌شۆک و گه‌مژد‌کانیان!!

په‌روه‌ردگار (ته‌ورات) ی به‌سه‌ر موسا (دروودی خودایان لی بیت)
 دابه‌زاند، که پووناکی و پینوینی تیا‌برو و موسا (دروودی خودایان لی
 بیت) فه‌رمانی به هۆزه‌که‌ی کرد که ته‌ورات بخویننه‌وه و تییبگه‌ن و
 جیبه‌جیی بکه‌ن و پییه‌وه پابه‌ندین، به‌لام ئەوان په‌تیا‌نکرده‌وه و
 یاخی بوون و بیانویی نه‌توانینیان هتیا‌یه‌وه. خودایش کتیی تووری
 به‌سه‌ر سه‌ریان‌ه‌وه به‌رز کرده‌وه و هه‌ره‌شه‌ی لی‌کردن و ترساندنی،
 ئیسرا‌ئیلییه‌کان ته‌ماشایان کرد کاتیک کتیه‌که به‌سه‌ر سه‌ریان‌ه‌وه
 به‌رزبوویه‌وه و هاته شوینی هه‌ره‌کان، ته‌نها له‌و کاته‌دا (به‌و
 ترساندنه) ملکه‌چی فه‌رمانی خودا بوون و په‌یمانیان به‌ست که به
 ته‌ورات‌ه‌وه پابه‌ند بن، خودا ده‌فه‌رموو‌یت (واذ اخذنا میثاقکم ورفعنا
 فوقکم الطور خذوا ما اتیناکم بقوة واذکروا ما فیه لعلکم تتقون). دوا‌ی
 ماوه‌یه‌کی کورت، به‌لینه‌که‌یان له‌گه‌ل په‌روه‌ردگار شکاند و به‌هۆی

ئەمەو نەفرەتیان لیکرا، خودا دەفەر مویت (فبما نقضهم ایمانهم
لعناهم).

ئەم ھۆزە لە سەر دەمی چەوسانەو ەیان بە دەستی فیرعە و نکانەو
ئیدی خوورپە و شتیان پیس ببوو، تاو ەکو وایان لیھاتیوو بە ھیز نەبا
نە دەھاتنە ژێر بار و بە پیر بانگەوازی راستییەو نە دەھاتن مەگەر بە
ھەستکردن بە ترس و بی ھیزی. ئەم راستەقینە یەش ئیستا و بگرە
ھەموو سەر دەمیکی پیش ئیستاش لە ئیسرا ئیلییەکان بە دیدە کریت.

زەوی فەلەستین پیرۆزە، مووسایش (دروودی خودایان لی بیت) زۆر
ھەولیدا کە ئیسرا ئیلییەکان پازی بکات کە بچنە ناویەو، بەلام
سەر نە کەوت و جوولە کە سووربوون لە سەر ئەو ەی نە بچنە ناوی، نە
لیی نزیك ببەو ە.

خوداوەندی پاك و مەزن دەفەر مویت (واذ قال موسى لقومه يا قوم
اذكروا نعمة الله عليكم اذ جعل فيكم انبياء وجعلكم ملوكا و اناكم ما لم
يؤت احدا من العالمين) يا قوم ادخلوا الارض المقدسة التي كتب الله
لكم ولا ترتدوا على ادباركم فتنقلبوا خاسرين).

ترسنۆکی ئیسرائیلییه کان و قه دهغه بوونیانله چوونه نیوفه له ستین

پتگی به ردهم چوونی ئیسرائیلییه کان بۆ نیوفه له ستین، که نه و کات
هۆزی زلهیزی لی نیشته جی بوو، ترس و بیهیزیان بوو.
ئیسرائیلییه کان هۆزیک ترسنۆک بوون، جگه له هیز هیچ شتیک ملی
پئ شۆپنه ده کردن، به شمشیریش نه بووایه راستییان قه بوون
نه ده کرد، بۆیه گوتیان (قالوا یا موسی ان فیها قوما جبارین وانا لن
ندخلها حتی یخرجوا منها فان یخرجوا منها فانا داخلون).

موسا (دروودی خودایان لی بیت) زۆر ههولی له گه ل دان، به لام
ئیسرائیلییه کان — وهك خووپه وشتی هه میسه بیان — له
پتغه مبه ره که یان هه لگه پانه وه و پتیان گوت (فاذهب انت وریک فقاتلا
انا هاهنا قاعدون). موسایش (دروودی خودایان لی بیت) پووی له
یهزدانی خۆی کرد و فه رمووی (رب انی لا املك الا نفسی وخی فاغرق
بیننا و بین القوم الفاسقین).

مه به ست له هۆزی خراپه کارانیش ئیسرائیلییه کان، نه وانه ی
خودا وه ند له ده ست فیرعه ون و قه ومه که ی پزگاری کردن و ویستی به
گوپرایه لی کردنی فه رمانه کانی خۆی به رزیان بکاته وه، به لام نه وان به

...دەربەرچە، بەرد، خۆیان نزم کردەو. بۆیە خودا سزایەکی بەسەردا
 ...بەبەردا بە بەرامبەر بوو لەگەڵ ئەو سەرپێچییهی ئەنجامیاندابوو،
 خودا دەفەرمووێت (فانها محرمة عليهم اربعین سنە یتیهون فی الارض
 ولا ناس علی القوم الفاسقین).

نەمەش مانای ئەوەیە کە پەرەردگاری جیهان چوونی
 ئیسرائیلییهکانی بۆ نیۆ فەلەستین بۆ ماوەی چل سال قەدەغەکرد.
 لە ماوەی ئەو چل سالەشدا، لەنیۆ بیابانی سینا ئا سەرگەردان بوون
 و نە توانیان لێی دەربچن، نە بچنە نیۆ خاکیکی دیکەو.

بەر لە تەواوبوونی ماوەی سزا، موسا و هاروونی برای (دروودی
 خودا لە هەردووکیان) بەرەو لای پەرەردگاری خۆیان بەرزبوونەو و
 کۆچی دواییان کرد. یوشەعی کۆپی نوون بوو جێنشینی موسا
 (دروودی خودایان لێ بیت) بەسەر ئیسرائیلییهکان و ماوەی سزا
 بەکۆتا هات. یوشەع سەرکردایەتی هۆزەکەیی کرد بۆ جەنگان لە دژی
 زلهێزەکان کە دواجار شکاندنی و لە فەلەستینی وەدەرنان، خوداش
 دیسانەو بەخششی بەسەریاندا باراندەو، هەرۆک دەفەرمووێت
 (واورثنا القوم الذین کانوا یستضعفون مشارق الارض ومغاربها التی
 بارکنا فیها).

دوای سهرکه و تن ده سته که نه وه

به خراپه کاری، بابلییه کان به سهریاندا زال ده بن:

دوای ماوه یه ک، جووله که گه پانه وه سهر پیاده کردنی خراپه کاری و تاوان و زیاده پویی. خوداش بابلییه کانی خه لکی عیراقی به سهر کردایه تی (بوختنه سر) به سهر دا زال کردن. بابلییه کان مالی جووه کانیاں تالان کرد و زوریان لآ کوشتن و به یتولمه قدیسیان کاولکرد و ته وراتیان دپاند و سووتاند. تابووته که شیان برده ولاتی خویان، که سنوویک بوو پاشماوه ی جیمای بنه مالهی موسا و هارونی تیادا هه لگیرابوو.

داگیرکاری بابلییه کان سهدان سالی خایاند. له و ماوه یه دا، جووله که به سهر شوپی و چهوسانه وه و کزیله یی و دهرده سهری ژیان، که زوری که م نه بوو له و نازاره ی باوک و باپیرانیان به دهستی فیرعه ونه کان له میسر چه شت بوویان.

سهرکه و تنیاں به سهر بابلییه کان

چهنده ها نه وه له ژیر نه و داگیرکاری به دا ژیان، تاوه کو نه وه یه ک پتپراگ یشته که ناره زووی سهر به خویی هه بوو و حهزی له شه پکردن

بوو له پټگای خودا. نه م جوړه خه لکه ی ئیسرائیلییه کان چوونه لار
 پیغه مبه ری نه وکاته ی خو یان و پیان گوت: (ابعث لنا ملکا نقاتل لہ
 سبیل اللہ)، واته: سه رکړده یه کمان بؤ دیاری بکه له پشستییه وه بجه نگیز
 و له ژیر ئالاکه ی تی بکو شین، پیغه مبه ره که یان پییگوتن: (هل عسبتم
 ان کتب علیکم القتال الا تقاتلوا)، واتا: ده ترسم شه پتان له سر
 بنووسری که چی ئیوه نه یکه ن و نه توانن ئارامی له سه ر بگرن، چونک
 پیغه مبه ره که یان نه وانی ده ناسی و ده یزانی هوژیکی ترسنوک ر
 بیتارام و بیتوانان، نه وانیش گوتیان (قالوا وما لنا الا نقاتل فی سبیل
 الله وقد اخرجنا من ديارنا وابنائنا)، پیغه مبه ره که یان گوتی (ان الله قد
 بعث لکم طالوت ملکا)، هه رکه گوئیان له و ناوه بوو په خنه یه کی
 توندیان له و هه لېژاردنه گرت، هه رچه نده خویشیان داوایان له
 پیغه مبه ره که یان کړد بوو که یه کیکیان بؤ دیاری بکات، نه وان گوتیان
 (قالوا انی یكون له الملك علينا ونحن احق بالملك منه ولم یؤت سعة
 من المال)، به زه حمه تییه کی نځده وه پیغه مبه ره که یان تووانی پازبیان
 بکات که نځدی مال و سامان پیوه ر نییه بؤ هه لېژاردنی فه رمانده ی
 لیتاترو هه روه که نه وان بؤی ده چن. هه روه که سی هوکاری بؤ ژماردن
 که له دواوه ی هه لېژاردنی تالووته وه بوون:
 یه که میان: خوا نه وی هه لېژاردووه (ان الله اصطفاه علیکم).

دووهم؛ زۆدی توانای زانستی و جهستهیی (وازاده بسطة فى العلم والجسم).

سینیه؛ یه کێک له موعجیزهکانی خوداتان بۆ داده به زیت و بۆتان ئاشکراده بێت خودا تالوتی به سهر ئێوه کردۆته پاشا. موعجیزه کهش ئه وهیه که ئه و تابوته بۆتان دهگه پێته وه که بابلییه کان بۆ ولاتی خۆیان بردووه. خودا دهفه رموویت (ان ایه ملکه ان یأتیکم التابوت فيه سکینه من ربکم وبقیه مما ترک ال موسی وال هرون تحمله الملائکه). دواچار، جووله که پازیبوون که تالوت پادشایان بێت. ئه ویش به ره و دوژمن سه رکزدایه تی کردن. له پێگادا، پادشا ویستی جهنگاوه ره راسته قینهکانی سوپاکه ی تاقیبکاته وه. پێیگوتن: (ان الله مبتلیکم بنهر فمن شرب منه فلیس منی ومن لم یطعمه فانه منی الا من اغترف غرفة بیده).

سهیر ئه وهیه ئه و جهنگاوه ره جووله کانه بای هێنده یان باوه پ و توانا نه بوو که له و پووباره بپه پنه وه بێ ئه وه ی لێی بخۆنه وه، (فشربو منه الا قلیلا منهم)، ئه و ژماره که مه ی له ئاوه کهشیان نه خواردبوویه وه، هه رکه دوژمنیان بینی له ترسان خۆیان بۆ نه گیرا و هاواریان لێ هه لسا (لا طاقة لنا الیوم بجالوت وجنوده)، (جالوت) فه رمانده ی هێزی دوژمن بوو. ژماره یه کی زۆد که م له جهنگاوه رانی

راسته قینه مانهوه، که بانگیان کرده نهوانه ی بهر له وهی دوشمن
 بیان شکیانو له لایهن دروونی خویانه وه شکینرابوون (کم من فئة قليلة
 غلبت فئة كثيرة باذن الله والله مع الصابرين). بهرله وهی شه پی گهرد
 دهستیپیکات، زورانبازی تاکه که سی له نیوان جهنگاوه ره به هیزه کانی
 هردوک سوپا دهستیپیکرد، نهجامه که شی (و قتل داود جالوت)،
 (داود) پیغه مبه ریش (دروودی خودای لیبت) یه کیک له جهنگاوه رانی
 سوپای ئیسرائیلییه کان بوو.

پیکهاتنی شانشینى جووله که له سهردهستی سوله یمان :

خودای دانا که به موی نهو لیها تووییه ی که خوی پییدابوو،
 شانشینى ئیسرائیلییه کان له سهردهستی (سوله یمان) پیغه مبه
 (دروودی خودای لیبت) له وه لای نهو داوا یهیدا که له خودای کرد،
 پیکیت، نهو داوای له یه زدان کرد (قال رب اغفر لی وهب لی ملکا لا
 ینبغی لأحد من بعدی انک انت الوهاب). پهروهردگاریش دهسه لات و
 سامانیکى هینده نوری دایه که پۆژه لات و پۆژئاوای ته نیبوویه وه.

دوویاره گه پانه وهیان بۆ خراپه کاری و داگیر کرانیان له لایه ن
پۆمه کان و چه و سانه وهیان به دهستی نه وان :

ماوه یه ک به سه ر پۆزگاری سوله یماندا تته پی که جووله که گه پانه وه
سه ر کاره خراپه کانی پتیشوویان و پیغه مبه رانیان کوشت و فره مانیان
به خراپه و دژایه تی چاکه یان کرد، هیچ خراپه یه ک نه ما نه نجامی
نه ده ن، په روه ردگاریش به ژێرده ستی و سه رشۆپی سزایدان و
پۆمه کانی به سه ردا زال کردن. پۆمه کان خراپه ترین نه شکه نجه ی
جووله که کانیان ده دا، ئیدی جووله که ده ربه ده ر بوون و له هه موو
پارچه یه کی زه ویدا سه رگه ردان ده سووپانه وه و له نیتو دۆزه خی
بنده ستیدا خولیان ده خوارد، جۆره ها به لا و ناخۆشییان ده چه شت.
به لام له گه ل نه وه شدا، خودا سته می له وان نه کردبوو، به لکو نه وان
خۆیان سته میان له خۆیان کردبوو. ئیدی، نه و سه رگه ردانییه قینیکی
ترسناک و به خیلی و ویستیکی به هیزی تۆله سه ندن و خۆ به گه وره
زانینیک له سه ر هه موو خه لک به لکه نه مه قه ره بووی گه وره یی
له ده ستچوویان بۆ بکاته وه و نزمی ده روونیان داپۆشی، به رامبه ر
هه موو نه وه یه کی ئاده م (دروودی خودای لیبتت) له نیتو دلێ
جووله کان چاند، نه وان گوتیان (نحن أبناء الله وأحباؤه)، هه رچه نده
نه وان سوور ده یانزانی که له هه موو میژووی خۆیاندا هیچ

به لگه به کیان نییه که ئەم قسه درۆینه یان بسه لمینیت، ئەوان،
 کوپی خودا بوون و نه خۆشه ویستی، گه لیکی هه لێژێردراویش،
 نه بوون، به لکو باشتترین پێناسه یه که بۆ ئەوان ئەودیه که ئەوان
 خه لکانێکن که له ئامانجی شهیتاندا به ژدارن و کارهکانی شهینار
 جێبه جێ ده کهن. شهیتان داوا له لایه نگرانی ده کات که وابکه ن بچن
 نێو دۆزه خه وه، واتا ئەو ئامانجی شهیتان کاری بۆ ده کات بریتییه
 له بێهش کردنی خه لکی له به ههشت، ئامانجی جووله کهش بریتییه
 له بێهش کردنی جیهان له ئاسایش و ئارامی.

کۆچکردنیان به ره و دوورگه ی عه ره بی:

جووله که ته ماشایان کرد، هیچ په نایه کی بی کێشه یان جگه له
 دوورگه ی عه ره بی بۆ هه لاتن له ده ست سته م و زۆریه کانی پۆمه کان و
 مه سیحیه کان نه دۆزیه وه. جووله که به ره و دوورگه ی عه ره بی
 کۆچیان کرد، که پۆمه کان هیچ ده سه لاتێکیان له ویدا نه بوو،
 ئیسرا ئیلیه کان چوون و له یه سرب و خه یبه ر و شوێنانی تر
 نیشته جێ بوون.

ته ورات مۆژده ی هاتنی پێغه مبه ریکی نوێی له نێو چیاکانی (فاران)
 دابوو، که ئاماژه یه بۆ (مه که که ی پیرۆز، هه ر له ته وراتیشدا هاتبوو

که شاری یه سرب ده بیته پایته ختی شانشینه کی و نه و شوینه کی که پیغه مبه ره که کوچی بق ده کات. بویه جووله که پیش هاتنی نه و پیغه مبه ره خویان گه یانده یه سرب، تاوه کو نه و پیغه مبه ره له وان بیته و له سته می پومه کان و دیانه کان پزگاریان بکات. یه زدان پیغه مبه ره کی خوی پوهانه کرد، هه رکه جووله که زانیان که پیغه مبه ری نوی له وان نییه و له عاره بانه، کینه ی دلیان جوولایه وه و به خیلی ده روونیان سه ریکرد، هه رچه نده که نه وان (یعرفونه کما یعرفون ابنائهم).

ناپاکی کردنی جووله که له گه ل پیغه مبه ره (دروودی خودای لیبیت) و ده کردنیان له شاری مه دینه ی پیروز:

جووله که له هه موو نه و په یمان و به لئانه ی که - به نووسین - له گه ل پیغه مبه ری خودا (دروودی خودای لیبیت) به ستبویان پاشگه زبونه وه و پیلانیان له دژی موسولمانان نه جامدا و له گه ل قورپه یشیه کان کلکیان کرده یه ک، هه روه کو ئیستا له گه ل موسولمانان نه جامی ده دن. هیچ هه ولئکی چاکسازی له گه لیاندا سوودی نه هیئا، وه پیر بانگه وازکه ری پیگه ی خودا نه چون، هه رچه ند سوور ده یانزانی که ئیسلام ئاینی راسته قینه یه. نه وان پابه ندی

پښتانه گانې ناشتې و چاگې هاوسټيې ته له گڼل موسولمانان
 نه بوون، به لکو پشتيان له وانه كړد و په يمانه گانې خويان نه بږد
 سر، هيچ پوځيك نه وانه له گڼل موسولماناندا له دوورگې عرډېر
 به بې فيل و ناپاكي نه ژيان. كار هاته سر نه وهى كه هيچ
 پښتانه چاره يه كه له گڼل دادي نه بوو جگه له وهى له شارى مدينې
 پيروز وه دهر بږن. حه زره ته پيغه مېر (درودى خوداي ليبيټ) له
 شارى مدينې پيروزى وه دهر نان. سه يريش له وه دايه، به دريژلى
 ميژو و له هه موو پوځگار و شوينه جياوازه گانې دونيا، وه دهر نان و
 دهر كړدى جووله كان تاكه پښتانه چاره يه گونجاو بووه بڼ دوور بوون له
 خرابه كار يه گانيان.

په رتووكه گانې ژيان نامه پيغه مېر (درودى خوداي ليبيټ) و ميژو
 باسى نه و كار ه دژيوانه يان كړدوه كه جووله كه دژ به پيغه مېر يان
 نه نجامد او. نه و كه سى له و پووداوانه ش بكو ليت وه به پوونى بڼ
 دهر دكه وټ كه هيچ پښتانه چاره يه كه بڼ كيښه ي نه مړوى جووله كه
 نيه جگه له وه دهر نانيان له خاكي موسولمانان. پيغه مېر ي خودا
 (درودى خوداي ليبيټ) كه پښتانه دهر و رابه رى ئيمه يه، - دواى
 نازارچه شتن و نارامگرتن - هيچ پښتانه چاره يه كه بڼ كيښه ي جووله كه
 نه دوزييه وه جگه له دهر كړدى يان له شارى مدينې پيروز. له دواى

پیتھمبەرش (دروودی خودای لیبیت) جینشینە پیروژەکانی
(خودایان لی پازیبیت) چارەبەکیان بو ئەو کیشە نەدۆزیەووە مەگر
ئەوێ کە لە دوورگی عەرەبییان دەرپەڕین. جۆلەکە دەردن و
دەکردنیان دەرمانە و پێکەوتننامەکانیش ئارامکەرەوێ.

به‌شی دووهم

باسکردنی جووله‌که له قورتان

ئیمه‌ی موسولمان باوه‌رمان به‌وه هه‌یه که خودای په‌روه‌ردگار به
به‌موو شتێک زانایه، وه پازین به فه‌رمانی ملکه‌چیمان بۆ
به‌روه‌ردگارمان که ئایه‌ته پیرۆزه‌کانی وه‌کو چا بن بۆ زانیی
کاروباره‌کانی ده‌وربه‌رمان و جیاکه‌ره‌وه‌ی نیوان پاستی و پووچی
ن. خودای ئیمه‌ باشتەر له ئیمه‌ دوژمنه‌کانمان ده‌ناسیت، بۆیه نۆد
اسی جووله‌کانی بۆ کردوین، جووله‌که:

۱. خه‌لکانیکێ سه‌رشۆپن: خودا ده‌فه‌رموویت (وضربت علیهم الذلة
والمسکنة وباءوا بغضب من الله).

۲. ناپاکن: خودا ده‌فه‌رموویت (أو کلما عاهدوا عهدا نبذه فريق منهم
بل اکثرهم لا یؤمنون).

۳. خزیان به‌ زل ده‌زانن: خودای گه‌وره ده‌فه‌رموویت (أفکلما جاءکم
رسول بما لا تهوی أنفسکم استکبرتم ففریقا کذبتم وفریقا
تقتلون).

٤. خراپه کارن: په روه ردگاري مه زن ده فهرموويت (ويسعون في الارض فسادا والله لا يحب المفسدين).

٥. گوتوويانه خودا منالي ههيه: خوداي گه وره ده فهرموويت (وقالت اليهود عزيز ابن الله وقالت النصارى المسيح ابن الله ذلك قولهم بافواهم يضاهئون قول الذين كفروا من قبل قاتلهم الله أنى يؤفكون).

٦. گوږه که زږه که يان په رستووه: خوداي مه زن ده فهرموويت (اذ واعدنا موسى أربعين ليلة ثم اتخذتم العجل من بعده وانتم ظالمون).

٧. پيغه مبه راني خودايان شه هيد كړدوون: ئافه ريديگاري گه وره ده فهرموويت (كلما جاءهم رسول بما لا تهوى انفسهم فريقا كذبوا وفريقا يقتلون).

٨. پياواني ئاينى خوږيان به خودا دانان: په روه ردگار ده فهرموويت (اتخذوا احبارهم ورهبانهم اربابا من دون الله).

٩. وه دواى شه يتاني كه وتن: په روه ردگار ده فهرموويت (واتبعوا ما تنزلوا الشياطين على ملك سليمان).

١٠. كتييگه ليك به ناولى پيرؤزييه وه به ده ستي خوږيان ده نو سنه وه: خودا ده فهرموويت (فويل للذين يكتبون الكتاب بايدهم ثم يقولون

هذا من عند الله ليشتروا به ثمننا قليلا فويل لهم مما كتبت لديهم
وويل لهم مما يكسبون).

۱۱. وشه له شويتني خوى ده شيوتينن: خودای به رز دهفه رموويت (من
الذين هادوا يحرفون الكلم عن مواضعه ويقولون سمعنا وعصينا
واسمع غير مسمع وراعنا ليا بألسنتهم وطعنا في الدين).

۱۲. له هه موو خه لك زياتر به دونياوه په يوه ستن: خودای جيهانييان
دهفه رموويت (ولتجدنهم احرص الناس على حياة).

۱۳. دلپړه قن: په روه ردگاری مه زن دهفه رموويت (فبما نقضهم ميثاقهم
لعناهم وجعلنا قلوبهم قاسية).

۱۴. گوئ له درؤ ده گرن و مالى حه رام ده خؤن: يه زدانی گه وړه
دهفه رموويت (سماعون للكذب أكالون للسحت).

۱۵. له تاوان و شه پانگيزيدا پيشبرکييانه: په روه ردگار دهفه رموويت
(وترى كثيرا منهم يسارعون في الاثم والعدوان).

۱۶. ناگرې شه پ هه لده گيرسيتنن: خودای پاك دهفه رموويت (كلما
أوقدوا نارا للحرب أطفأها الله).

۱۷. بيبه شڪراون له به زه يی خوداوه ند: خودا دهفه رموويت (قل هل
أنبئكم بشر من ذلك مثوبة عند الله من لعنه الله وغضب عليه وجعل

منهم القردة والخنازير وعبد الطاغوت أولئك شر مكانا وأضل من
سواء السبيل).

هروهـا دهـفهـرموؤت (لعن الذين كفروا من بنى اسرائيل على لسان
داود وعيسى ابن مريم ذلك بما عصوا وكانوا يعتدون).

به‌شی سییه‌م

جووله‌که و شیواندنی قورئان

جووله‌که و کتیه پیرۆزه‌که‌یان

ته‌وراتی شیۆیندراو - که به دهستی جووله‌که‌ی ده‌روون نه‌خۆش ده‌ستکاری کراوه - وێنای خودای مه‌زن و پیغه‌مبه‌ره‌گانی به شیوه‌یه‌ک کراوه که له هیچ کتیبکی پیرۆزدا هاوشیوه‌ی نییه. له هیچ کتیبکی پیرۆزدا خراپه‌کاری و داوین پیسی وه‌کو ئه‌وه‌ی نیو ته‌وراتی شیۆینراو بره‌وی پێ نه‌دراوه. ده‌ی با به‌یه‌که‌وه نمونه‌ی ئه‌مه ببینن:

۱. خودا له‌گه‌ڵ یه‌عقوب پیغه‌مبه‌ر (دروودی خودای لیبت) زۆرائی ده‌کات، یه‌عقوب ده‌یه‌زیئیت. نوح پیغه‌مبه‌ر (دروودی خودای لیبت) سه‌رخۆش ده‌بیئت و خۆی پووت ده‌کاته‌وه و گالته‌ده‌کات! ((به‌شی دروست بوون له ته‌ورات)).

۲. سوله یمان پیغه مبهەر (دروودی خودای لیبیت) له گهل هه زار ژن
تینگه له ده بیت، دواتر جگه له خودا کړنوش بو خودای نه و ژنانه
ده بات و په رستگا بو بتان دروسته کات! ((بهشی پاشا کړنه کان)).

۳. پیغه مبهەر لووت (دروودی خودای لیبیت) له گهل کچه گه وړه و
بچوکه که ی خویدا داوین پیسی نه تمامه دا! ((بهشی دروست
بوون)).

۴. کوپی به عقوب پیغه مبهەر (دروودی خودای لیبیت) ده ستریز
سینکسی ده کاته سهر ژنی باوکی (زړ دایکی)! ((بهشی ساموئلی
به که م)).

۵. داود (دروودی خودای لیبیت) داوین پیسی له گهل ژنی به کیک له
نه فسه رانی سوپا که ی نه تمامه دات و خوینی بیتاوانان ده پړینیت، وه
کاتیکیش به سالدا ده چیت، له گهل کچانی که م ته مه ندا ده خه ویت
تاوه کړنوشی له رزوکی ده بیت! ((بهشی سروودی گوته وه)).

۶. کوپی داود (دروودی خودای لیبیت) داوین پیسی له گهل خوشکی
خویدا ده کات! ((بهشی سرووده کان)).

جووله که و ته لموود

ته لموود بریتیه له شیکردنه وهی ته ورات و فرمانگه لی و درگیران
همان کتیه وه له لایه ن زانایانی ئاینی جووله که وه - هه ره کراو
بۆ ده چن- ئهم کتیه سه رچاوه ی بیروباوه پ و یاسا کانیان
جووله که ته نانه ت زیاتر له ته وراتیش پشت به ته لموود ده به ستن، با
به یه که وه سه یریکی بکه ین دا بزانی چ ده ستیکی شه یتانی ئهمان
ده جوولیتیت و بروایان به چ بنه مایه کی پوچ هه یه:

۱. له لای ئه وان، خودا له توو په یی و درۆ و که مته رخه می به ده رنیه.
۲. پۆژ له لای ئه وان دوانزه کاترمیژه، له سی کاترمیژی کوتایدا
خودا وه ند له گه ل نه هه نگی پاشای ماسییان داده نیشیت.
۳. عیسی دیان ده چیتته نیو ئاگر، دایکیشی ئه وی له خوینریژێک
په یدا کردوه.
۴. بیگانه کان (واتا خه لکانی جگه له جووله که) وه ک سه گ وان.
۵. نه ته وه کانی دیکه ی جگه له ئیسرا ئیلیه کان که ین و مالیشیان وه ک
ته ویله وایه.
۶. قه ده غه یه جووله که یه ک به کیکی غه یره جووله که پرزگاریکات.
۷. ئه وه ی به کیکی بیگانه بکوژیت، به نه مری نیو به هه شتی خه لات
ده کړیت.

۸. خودای جووله که له و که سه خوشنابیت که مالتیکی دۆندراوه بۆ
خواهه نه ناجووله که که ی ده که پینیتته وه.

۹. دزی کردن له جووله کان پیگه ی پینه دراوه، به لام له بیگانان
ئاساییه.

۱۰. سوو خواردن له نیتوان جووله کان خۆیاندا قه ده غه یه، به لام له گه
خه لگانی ناجووله که پیگه ی پیدراوه.

۱۱. پیگه به وه دراوه که سیك قه رز به سوو بداته مندا له کانی خۆی،
تاره کو تامه که ی بچیژن و ئه وانیش له گه ل که سانی ناجووله که
ئه نجامی بده ن.

۱۲. ئه و سوینده ی جووله که یه ک له گه ل که سیکی بیگانه ده یخوات
هیچ بایه خیکی نییه و جووله که به هیچ شتی که وه په یوه ست ناکات
چونکه سویند له نیتوان جووله که و ئازه لاندانییه.

۱۳. پیگه ی پیدراوه — بگره فه رزکراوه — که فیل له ناجووله کان
بکریت.

۱۴. داوین پیسی له گه ل که سانی ناجووله که ئاساییه.

۱۵. ژنی جووله که بۆی نییه سکا لا له سه ر میترده که ی تۆماربکات
ئه که رچی له سه ر جیگای هاوسه ریشیاندا داوین پیسی ئه نجام بدا.

۱۶. هەر جووله که یه ک له خه ویدا بیتی له گه ل دایکی خفی جود.

بووه، نه و مانای وایه زیهر کی ده بیته به شی.

۱۷. نه وهی له خه ودا بیتی له گه ل ده زگیرانه کهیدا جودیت به ووه، مانای وایه به نایینه وه پابه نده.

۱۸. نه وهیش که خه وی به جودت جودن له گه ل خوشکی خفیدا بیتی مانای وایه پووناکی عه قل ده بیته به شی.

۱۹. نه و که سه ش که له خه ویدا له گه ل ژنیکی نزیکی خفی جود ده بووه، ژیا نی نه مری بو ده بیت.

۲۰. جووله که ده لئین ((پتویسته کچه جوانه کانمان بدینه پاشا و نه میر و وه زیر و که سانی بهرز، وه هه روده ها نه و ده کانی خۆمان بخزینینه نئو نایینه جیا وازه کانی جیهان، تاوه کو ببینه خاودن بریاری یه کلا که ره وه له ولات و حکومه ته کاندایا و نا کو کییان بخهینه نئوان و ترسیان سه بارهت به یه کتری بخهینه نئو دل تاوه کو به شه پیان بهینین له گه ل یه کتریدا، له مه شدا ئیمه ژۆرتین قازانج ده کهین)).

۲۱. بریۆ و فیسح دوو جه ژنی جووله کانن، خوشی و نامه نگ گێرانیان تیا دا ناگاته لووتکه نه گه ر خوار دنیکی تی که ل به خوینی مرو فایه تی تیا دا نه خۆن.

به‌شی چوارهم

نمونه‌ی خراپه‌کاری جووله‌که له‌سه‌ر زه‌وی

۱. جووله‌که بوون که هه‌ولێ کوشتنی پیغه‌مبه‌ریان دا له‌ بن دیواره‌که، هه‌روه‌ها هه‌ولیاندا به‌ردیکی گه‌رده‌ی به‌سه‌ردا به‌رده‌نه‌وه. هه‌ر جووله‌که بوون گوشتی مه‌ریان ژارای کرد و دایان به‌ پیغه‌مبه‌ری خۆشه‌ویست (دروودی خودای لیبیت). هه‌ر (له‌بیدی کۆپی ئه‌سه‌م) ی جووله‌که بوو که جادوویه‌کی یه‌کجار توندی له‌ پیغه‌مبه‌ر (دروودی خودای لیبیت) کرد و به‌هۆیه‌وه ته‌ندروستی خۆشه‌ویست (دروودی خودای لیبیت) زۆر تیکچوو.
۲. جووله‌که بوون عومه‌ری کۆپی خه‌تتا‌بیان (خودای لی پازیبیت) شه‌هیدکرد.

۲. جووله‌که بوون که فیتنه‌یان هه‌لکرد و خه‌لکیان له‌سه‌ر مالی عوسمان (خودای لی پازیبیت) کۆکرده‌وه و به‌سه‌ر دیواری ماله‌که‌ی هه‌لگه‌پان و هانی خه‌لکانی بی‌عه‌قلیان دا تاوه‌کو

په کټکیان خوینی گهرم بوو و چووه سهر سنگی عوسمان،
چه قوکه ی کرد به ملی پیروزی عوسماندا و شه هیدی کرد.

۴. جووله که بوون که ناکوکی نتوان عه لی و معاویه له لایه ک و عه لی
عائیشه له لایه کی دیکه یان دروستکرد.

۵. جووله که عه لی کوپی ئه بی تالیبیان (خودای لی پازینی)
شه هیدکرد.

۶. هر جووله که ن که هیشتا ش له ولاتانی موسولماناندا هر ل
نانه وهی خراپه کاری ده ده ن.

نیستاش فهرموو له گه ل دریزه ی ئه وانه ی پابرد:

هیچ کاتی ک جووله که له پیلانگیزی و نانه وهی ئاژاوه نه وه ستان بز
لاواز کردنی موسولمانان، بو ئه م مه به سته ش په نایان بو چنده ها
پیلانی ژه هراوی برد که له وه و پیش له گه ل مه سیحیه کان که دوژمنی
به که میان بوون به کاریانه ئینا بوون. هه لسان وایان نیشاندا که بوونه
موسولمان بو ئه وهی بتوانن ژه هری خو یان بریژن و په گی گومان
بچینن و خه لکی به لاریدا به رن و فرت و فیل له نتوانیان بلا و بکه نه وه
له کاتی کا به رگی موسولمانانی لی بورده یان پوشیبوو. له سه رده می
خه لیفه عوسمانی کوپی عه فقاندا (په زای خودای لی بیّت)، جووله که

مهتر سپیدار لاری، به لای هه لاری که موسولمانان و ئهسلام ئهوش
 دبو پێتان، که ئهستمان کار که ریه نهی هه ماوه، که به لای بوو له
 کومه له بهی که هه بدوللای کوی سه به دره نهی کرد و هالیدان و
 پابهی کردن، نه هه بدوللایه ئازاوی (ئیدامسه وه) بوو کابرایه کی
 جووله که خه لکی به هه ن بوو له سه رده می موسمانی کوی
 هه فغاندا (خوای لی پاز بیئت) وای نیشاندا که موسولمانه و له ولایتیکی
 ئهسلامی به ره و به کیکی دیکه که شتی دد کرد و ئهوی گومانی خوی
 له ئه دلی خه لکه کهیدا ده چاند، تاوه کو که یشته میسر، له وی قسهی
 به خه لک کرد و گوتی ((چون بهواتان به که پانه و دی عیسی مه سیح
 مه به و بهواتان به که پانه و دی موحه مه دی پیغه مبه ری خوتان نیه؟
 ئهی چون له زه و تکرندی جینشینیی پیغه مبه ر له لایه ن عوسمانه وه له
 به ماله ی پیغه مبه ر چاپوشی ده که ن و بیده نگ ده بن؟))، به مجوره
 هه بدوللای جووله که که و ته ناو زپاندنی عوسمانی کوی هه فغانی
 جینشینی موسولمانان.

کوی سه به بانگه واز که رانی خوی بلا و کرده وه، چه ند کومه له به کی
 نه بنی دامه زراند که ئیشیان نه وه بوو ژه هری دو به ره کی له هه موو
 پارچه به کی ولاتی موسولمانان برێژن، کاتیکیش هه لی بو پیکه کوت و
 ناماده بوو، پیلانگی پره کانی هاوه لی تاوانی کوشتنی عوسمانی کوی

عهفانیان به درپدانهترین شیوه نهجامدا که له تهموردی
 جوولهکانهوه سهرچاوهی گرتبوو. دواى نهم تاوانه قیژهونه، کوپی
 سهبه دهستی کرد به بانگهشهی خوایهتی یو عهلی کوپی نهبی تالیب
 (خواى لی پازیبیت)، کاتیک عهلی نهم قسانه ی پیگه یشتهوه ناگرینک
 مه لکرد و بیژه رانی وه ها گوشتاریکی سووتاندن و کوپی سهبه نیش
 رایکرد. خو کاتیکیش عهلی کوپی نهبی تالیب (خواى لی پازیبیت)
 شه هیدکرا، کوپی سهبه نه و پووداوهی په تکرده وه و وای نیشاندای
 خودا ناکورزیت و عهلی زیندووه و بهشی یه زدانی تیدایه، نه وه عهلییه
 که له گه ل هوره کان دیت و گرمه ی هور دهنگی نه وه و برووسکهش
 قامچییه که یه تی.

خو نهم بانگه وازی به خودا زانینه ی حه زره تی عهلی شتیکی نوئ
 نه بوو له لایه ن جووله کان هوه، پیشتریش کاتیک نه یانتوانی به سهر
 ناینی مه سیحیه تدا زالبن، پیلانی به خودا زانینی عیسای مه سیحیان
 داپشت. له سهر بناغه ی کردن به سیان یان سی ته نه پیروژه که نهم
 کاره یان له پیگه ی پوولسی په یامبه ره وه نهجامدا، به مجوره هره وه کو
 به لایان به سهر هاوه لانی مه سیح هینا له بهوایان سه باره ت به عیسا،
 هر ناواشیان له گه ل عهلی و هاوه لانی کرد، هه ردوک به لاش له
 کارگه ی جووله که دروستکرا بوون.

لایسە ناگری ئەو دووبەرەکییە ی نێوان موسولمانان تەنانەت دواى
 کوشتن عوسمان و عەلى و حوسەینی کوپى عەلى هەر بەردەوام بوو،
 خەڵکێکی زۆری موسولمان گوێیان بۆ ئەو بانگەوازی دووبەرەکی و
 ئەمارگەرییانە شلکرد کە پێش هاتنی ئیسلام هەبوون و ئیسلام
 ئەوێ بەربوون و دەیانویست دووبارە سەرەلەندەنەو.

ئەزجولەکانەش کە لە سەرەدەمی پێغەمبەری خوشەویست (دروودی
 خدای لایبێت) نەیانئوانیبوو پێشە ی دووبەرەکی لە نێوان هۆزەکانی
 نوس و خەزرجی مەدینە ی پێوژ بچێنن، دواى کۆچى دواى
 خەزرجی پێغەمبەر (دروودی خدای لایبێت) و لە سەرەدەمی
 جێنشینى عومەری کوپى خەتتابدا (خوای لى پازیبێت) بەم ئاواتەیان
 گەشت.

ئەو ئەو ئیسلام پێکەتە ی جۆلەکانی لە حیزاز نەهێشتن و
 ئەو کردن، ئێتر نەیانئوانى بە ئاشکرا لەسەر شاتۆکە
 و ئەزگەنەو، بە لکو لە پشت پەردەو ه پیلانەکانی کوپى سەبەئى
 سەزکی خزیان ئەنجامدەدا.

ئەو ئەو بنووتنەو ه ی سەبەئى توانى پێشە ی دووبەرەکی لە نێو
 موسولماناندا بچێنێت، چەندە ها لقی تێکدەر لەم بنووتنەو ه یە
 پێنەو کە هەریەکەیان لە لاوازکردنی موسولماناندا پۆلى هەبوو،

ناخوښی و کښه یان به سر گهلی موسولماندا هیڼا. له ترسناکترینی
 نړ بزووتنه وانهش بزووتنه وهی نیسماعیلی بوو که کومه له یه کی
 نهینی هاوښتو وهی هریک له کومه له نهینییه کانی جووله کی
 پیکهینا، هیچ که سیک ټامانچ و ده ستووره که یانی نه د د زانی جگه
 سرکرده که مینه کانی و رپبه رانی هزی کومه له که له
 سرکرده که یانه وه نریک بوون. دامه زړینه ری یه که می هم
 بزووتنه وه یه ش کابرایه کی جووله که بوو به ناوی عه بدوللای کوی
 مه یونی قه د داح، هم جووله که یه بزووتنه وه که ی خوی به ناوی
 نیسماعیلی کوی چه غفری سادقه وه ناونا.

میژوونوسان له پوونکردنه وهی بنه ماکانی نیسماعیلیهت پای
 جیاوازیان هیه، له قیزه ونترین نهو شتانه ش که ده درینه پالیان
 بریتیه له خواستنی کچ له لایه ن برای خویه وه، رپگه پیدانی نیازی،
 خواردنه وهی مهی، درو و دوو پووی و فرت و فیل و هه لپه رستی و
 پقی تاییهت له عاره بان که هه موو نه مانه ش له خاصیه ته کانی
 جووله کاند.

دهستی شاره وهی جووله که له بزووتنه وهی. قه رامیته شدا هه بوو،
 تاوه کو خلیفه موخته زید نه وانی ناشکرا کرد، کاتیکیش زوریان بو
 عه زرای کوی ساموئلی گوره بازرگانی جووله که ی به غذا هیڼا، دانی

بەرەدا نا که جووله که یارمەتی داراییان پێشکەش بە قەرامیتە و بزوتنە وەکانی بابەك و سەبەئییەکان و مەیمونی قەدداح کردوو، هەرەها دانی نا بە یارمەتی نەیتی جووله که بۆ پۆمەکان. سەرەپای ئەرە ی لیبوردەیی موسوڵمانەکان لە سەردەمی عەباسییەکاندا خۆشی و ئارامی بەسەر جوولهکاندا باراندبوو و پارە و سامانیکی زۆریان لە بازرگانی و سووخواردنە وە دەستەینابوو، بەلام ئوان یارمەتی هەر بزوتنە وەیهکی گیرەشیۆتییان دەدا که لەنیۆ ولاتی موسوڵماناندا سەریهه‌لدایە.

پەنجە ی جووله که لەنیۆ ئەو بەلایانە ی بەسەر موسوڵمانەکاندا دەهاتن بەردەوام بوو لە جوولە و کارکردن، بەشیۆه‌یه‌ك که زۆرینه‌ ی میژوونوسان لەسەر ئەو کۆکن که عوبەیدوللای مەهدی دامەزڕینەری دەولەتی فاتیمی لە مەغریب جووله که بوو. ناوبراو چووه‌تە ناو مەغریب و ناوی لەخۆی ناوه‌ عوبەیدوللا و وای نیشانداوه‌ که عەله‌وییه‌کی بەپێزی فاتیمییه‌، نازناوی (مەهدی)شی بە ناوه‌که‌ی خۆیه‌وه‌ لکاندوو.

میژووی فاتیمییه‌کان بۆ هیچ گومانێک ئاماژە ی پێشوین و دەستورده‌کانی جووله‌که‌ی تەوراتی و تەلموودی تیا، هەرەکو بە خدا زانی نی پاشاکانیان، هەرەك (حاکم بیئەمریلا) داوی خوایه‌تی

کرد! نیتر شوینکه وتوانی له هۆزه که ی ده یانگوت: نه ی تاک ر
ته نه امان! نه ی زیندووکه ر، نه ی مرینه ر!

زانایانی موسولمان وشه ی جووله که بیه کان به سهر هه موو شته
داهینراو و بیروباوه پی پووچ و نه و ده ستوور و داستانه ی
جووله که و نوکه ره موژده دهره کانیا ن هونیویانه ته وه و پوژمه لاتنسه
جووله که کان ده یانقۆزنه وه بو زالبوون به سهر ئیسلامی پاک.

له نێو نه و جووله که بیانه ش، هه ندیک چیرۆکی خه یالین که له هه ندیک
ته فسیردا جووله که تیگه ل به پیشبینیه کانی کۆتای جیهانیان
کردوون، چه نده ها داستانی خه یالێ، ژماره یه ک فهرمووده ی
هه لبه ستره و به زاری پیغه مبه ری مه زن (دروودی خودای لیبیت) که
هیچ هزریکه ی ساغ قه بوولیان ناکات. نه مه نه و پیلانه بوو که
جووله که بو لاوازکردن و شیواندنی ئیسلام له سه ده ی به که می
کۆچییه وه کاریان له سهر کردووه، ئیستاش به سه ختی پییه وه
ده نالینین، خو نه گه ر هۆکاری هیزی شاراوه ی نێو نه م ئایینه نه بایه،
حه وت زه مان بوو جووله که توانیبوو یان به هۆی ته له که و پیلانه کانیا ن
ئیسلام له ناویه زن هه روه ک وایان له ئایینی مه سیحیه ت کرد.

به‌شی پینجه‌م

جووله‌که و پووخاندنی خه‌لافه‌تی ئیسلامی

دوا خه‌لیفه‌ی موسولمانان که سولتان عه‌بدولحه‌مید بوو، پووبه‌پووی
فشاری سه‌هیۆنیه‌کان به‌ سه‌رکردایه‌تی ((تیۆدۆر هرتزل)) بوویه‌وه،
که داوایان لیتی ده‌کرد له‌ به‌رامبه‌ر پارهی‌کی یه‌کجار زۆردا لینگه‌پێ
جووله‌که له‌ فه‌له‌ستین نیشته‌جێ بن، به‌لام سولتان زۆر به‌توندی
په‌تیکردنه‌وه. بۆیه جووله‌که له‌ پێی ماسۆنیه‌ته‌وه هه‌ولیاندا له
ده‌سه‌لاتی لابده‌ن. کۆمه‌له‌ی (ئیتیحاد و ته‌ره‌قی) و جووله‌که‌کانی
دۆنما که خۆیان خزانده‌بووه نێو کۆمه‌له‌که‌وه، به‌ نه‌یتی و بی‌ئوه‌ی
موسولمانان به‌ هه‌نگاوه‌کانیان بزائن سولتانی پایه‌به‌رزیان له
ده‌سه‌لات هینایه‌ خوارێ و کورسییه‌که بووه به‌شی تاوانکاره‌کانی
کۆمه‌له‌ی ئیتیحاد و ته‌ره‌قی.

هه‌روه‌کو بانگه‌شه‌ی جووله‌که‌کان سه‌رکه‌وتوو بوو له‌ لکاندنی گه‌نده‌لی
و خراپه‌کاری به‌ خه‌لیفه و خه‌لافه‌تی ئیسلامی و به‌ده‌رخستن و زل

کردنی وینه‌ی پالەوانی بۆ جووله‌که‌ی پیس ((موسته‌فا که‌مال
نه‌تاتورک)) که جێبه‌جێکاری نه‌خشه‌ی جووله‌کان بوو بۆ پووخاندنی
خه‌لافه‌تی ئیسلامی و تاوه‌کو له‌سه‌ر پاشماوه‌ی خه‌لافه‌تی عوسمانیدا
حکومه‌ته‌ لی‌ک‌ه‌چ‌راوه‌کان دروست‌بک‌ری‌ن که به‌ک‌ری‌گ‌یراوی پ‌ۆ‌مه‌لات و
پ‌ۆ‌ئاوان. نه‌تاتورک به‌م شی‌وه‌یه‌ی خواره‌وه نه‌خشه‌که‌ی جێبه‌جێکرد:
۱. دوا‌یی به‌ خه‌لافه‌تی ئیسلامی ه‌ی‌نا.

۲. تورکیای له‌ پارچه‌کانی دیکه‌ی ده‌وله‌تی عوسمانی جیا‌کرده‌وه،
به‌م کاره‌شی ده‌وله‌تی مه‌زنی ئیسلامی تێکشکاند.

۳. علمانییه‌تی ب‌ی‌باوه‌ری پ‌ا‌گه‌ی‌اند و ئایینی له‌ ده‌وله‌ت جیا‌کرده‌وه،
دوات‌ریش ئه‌م نوێ‌کارییه‌ گوم‌راییه‌ له‌ ژۆربه‌ی ول‌اتانی موسو‌لمان
ب‌لا‌وب‌ویه‌وه.

۴. زانایانی موسو‌لمان به‌ د‌پ‌ندانه‌ترین شی‌وه‌ چه‌وسانه‌وه و به‌
ده‌یانیان شه‌هید‌کران و جه‌سته‌کانیان به‌سه‌ر دارانه‌وه هه‌ل‌واس‌ران.

۵. ن‌ۆ‌ر له‌ مزگه‌وته‌کان پووخ‌ی‌ن‌ران و بانگدان و نوێژ‌کردنی به‌ زمانی
ع‌اره‌بی یاساغ کرد.

۶. می‌ل‌له‌ت ناچار‌کران واز له‌ جلی ئیسلامی به‌ی‌ن‌ن و جلی ئه‌ورو‌پی
به‌ی‌شن.

۷. وهزارهتی نهوقاف هه‌لوه‌شیترايه‌وه و نویتکردن له مزگرتی ((نه‌یا سؤفیا)) قه‌ده‌غه‌کرا و مزگرتی ناوبراو کرا به مؤزه‌خانه.
۸. دادگا ئاینیه‌کان هه‌لوه‌شیترايه‌وه و ده‌ستووری مه‌ده‌نی سويسری به‌سه‌رخه‌لکدا سه‌پینرا.
۹. پشوی هه‌فته له پۆژی هه‌ینیه‌وه کرا به پۆژی یه‌کشه‌مه.
۱۰. به‌کاره‌ینانی سالتامه‌ی کۆچی راگیرا و له‌جیی ئه‌وه سالتامه‌ی زاینی پۆژئاوایی که‌وته واری به‌کاره‌ینان.
۱۱. یاساکانی میرات و هاوسه‌رگیری و باری که‌سیتی که له ئاینی پیروزی ئیسلامه‌وه هه‌لینجرا‌بوون په‌تکرانه‌وه، فره‌ژنی و ته‌لاق قه‌ده‌غه‌کرا ژن و پیاو یه‌کسان کران له میراتدا.
۱۲. کچان و کوپان به‌ره‌و پووتی و داوینپیس‌ی هاندران و کاره خراپه‌کان پێگه‌یان پیدرا، به‌مه‌ش و‌لات بووه نمونه‌ی هه‌ره قیزه‌ونی لادانی په‌وشت و ئالوده‌بوون له مه‌ی و داوینپیس‌ی.
۱۳. فیکردنی ئیسلامی له هه‌موو قوناغه‌کانی خویندن هه‌لگیرا، قوتا‌بخانه‌کانی قورئانی پیروژ داخران و پیتی لاتینی خرايه جیی ئه‌و پیته عاره‌بیانه‌ی که تورکه‌کان هه‌زار سال بوو به‌کاریانده‌هیتا.
۱۴. هه‌ول‌درا بۆ لابردنی وشه عاره‌بییه‌کان له‌نیو زمانی تورکیدا، وه‌ک نیشانه‌یه‌ک بۆ دوور‌بوونی ته‌واو له ئیسلام.

۱۵. دەرگای ولّاتی تورکیا بۆ نهو زانا جووله‌کانه خرایه سه‌رپشت که
له‌لایه‌ن نه‌لمانیایه‌وه دهرکراپوون و له دامه‌زداندنی زانکۆی تورکیدا
پشتیان پی به‌سترا، هه‌روه‌ها ژماره‌یه‌کی نۆدی مامۆستای جووله‌که
بانگه‌پشت کران بۆ فراوانکردنی به‌شه‌کانی زانکۆکه.
۱۶. پارتی گه‌ل دامه‌زرا، که له‌پێگه‌یه‌وه هه‌موو ئامرازه‌کانی ترس و
تۆقاندن له‌دژی گه‌لی تورکی موسوڵمان به‌کارهات.

بەشى شەشەم

پالانەكانى جوولەكە

ئەم كۆمەلە پىسەى مۇڧ (جوولەكە)، سەرلىشىۋاۋى و تىكدەرى ر دەمارگىرىي و خراپەكارىيان كىرەتە ئايىنى خۇيان، شەيتان لەۋان شىاورتى دەستەكەۋتوۋە كە بىانكاتە ئامرازى بە لاپىدا بىردى مۇڧايەتى و كاولكىردى نەتەۋەكان و پىبەرى كىردى مۇڧ بۆنبۇ دۆزەخ. ئەۋان مامۇستاي جادوون لە جىھاندا، پىئوئىنىيەكانى پەرتوۋكى ((كەبالا)) كە يەككە لە پەرتوۋكە پىرۆزەكانىانە، ھىچ شىتەك نىيە جگە لە ھونەرى جادوۋ كىردن كە تىاياندا دەبىت كەسەك لە شەيتان بىپايتەۋە، ئەمانە لە كۆنىشەۋە ئەۋكارەيان ھەركىدوۋە، ھەروەك يەزدان دەفەرەموۋىت: (واتبعوا ما تتلو الشياطين على ملك سليمان).

له و شه پتان په ورسنه داسې که له ده سره و (ده وېرې باله) د پلوه ورو
کاری ته واته.

شه پتان ته والی به خه والی دواړو و خه والی له له تیاره یق لاسی خه والی
پاکېلماوه، جووله که خه وون به گرانه د ده ستا والی ده ورو چې وون و
پکې پتانلی ((شاه پسی په ورو)) له ده له ستا وون ده پتان که له وکات
ده ورو که لاسی دیکه یی چې وون ده خه له خه وون خه پتان به پتی نه و
پېر د لوه ی که نه وون سه باره ت به میلله تالی دیکه ده په تیان و پېشتر
باسمان کرد، بې وده ده ستا پتانلی نه و نامانجه ش، نه وون ده ورو
مرقا پاتی خراب ده کون و کاول ده کون و له گه لی ده جه لکن،
به چلر دیک که خودی خرابه کاری بووه ته ناییدیان، ه ورو که پینیمان،
به پوانینیک له دواړو نه و به لکانه ی له پلان کالی جووله که
ناشکر ابوینه، زور له کاره کالی نه و انمان له چاخی نویدا بې وون
ده پتته و و نامانج و شتوازه کالی کاری نه م کز مه له پیسه مان بې
برجه سته ده بیت.

پوخته‌ی پلانه نه‌نییه‌کانی جووله‌کان:

پلانی یه‌که‌م:

ئه‌م پلانه باس له (جوین) واتا خه‌لکانی ناجووله‌که و خراپه‌کاری
خۆیان و جووله‌که‌ی ماسۆنییه‌ت ده‌کات که دۆپان ناناسی: کێک له
لایه‌نه شه‌پکه‌ره‌کان پووده‌دات، به‌مه‌ش شه‌پ له‌سه‌ر بنه‌مای ئابوری
ده‌وه‌ستیت، دواتریش ده‌سه‌لات ته‌نها بۆ خۆمان ده‌بیّت. ده‌س:
((ئیمه ئه‌وانه‌ین که یه‌که‌م وشه‌کانی سه‌ربه‌ستی و یه‌کسانی و
برایه‌تیمان داهینا که دوا‌ی ئیمه خه‌لکانی کوێر بی لیک‌دانه‌وه و
تیگه‌یشتن له هه‌موو شوینیک دووباره‌ی ده‌که‌نه‌وه)).

هه‌روه‌ها ده‌لێن: هه‌ ((ئه‌و سومبولی سه‌ربه‌ستییه‌ی لات ته‌نها بۆ خۆمان
ده‌بیّت. ئیمه دامانه‌ینا، له هه‌موو جیهاندا هاوکار و پشتیوانی بۆ
په‌یدا‌کردین)). ده‌سه‌لات ته‌نها بۆ خۆمان ده‌بیّت و هه‌ردوو لایه‌نی
شه‌پکه‌ر ده‌که‌ونه به‌ر په‌حمی ئیمه.

پلانی دووه‌م:

- ده‌بیّت هه‌ولده‌ین که شه‌په‌کان گۆپانکاری ناوچه‌یی لێ
نه‌که‌وێته‌وه، که ئه‌مه‌ش به‌ فراوانبوونی یه‌کێک له لایه‌نه

شەپكەرەكان پوودەدات، بەمەش شەپ لەسەر بنەمای ئابووری دەوەستیت، دواتریش دەسەڵات تەنھا بۆ خۆمان دەبێت و ھەردوو لایەنی شەپكەر دەکەونە بەرپرەحمی ئێمە.

• دەبێت ھەول دەین کە شەپەكان گۆپانکاری ناوچەیی ئی نەکەوێتەو، کە ئەمەش بە فراوانبوونی یەكێك لە لایەنە شەپكەرەكان پوودەدات، بەمەش شەپ لەسەر بنەمای ئابووری دەوەستیت، دواتریش دەسەڵات تەنھا بۆ خۆمان دەبێت و ھەردوو لایەنی شەپكەر دەکەونە بەرپرەحمی ئێمە.

• دەبێت کەسانێک لە پۆستە ئیدارییەكان دابنێین کە ئەزموونیکی کەمیان ھەبێت تاوێک بە ئاسانی بتوانن وەکو پارچەی شەترەنج بیانجولێن، ھەروەھا گرنگی ئەو بیردۆزانەی کە پاگەیان دەکانی ئێمە پرۆیاگەندەیان بۆ دەکەن بخەینە ئێو دەروونی خەڵکانی ناجوولە کە تاوێک ئەو کافرانە (مەبەستیان کەسانی ناجوولە کە یە) برۆیان پێبکەن و ژەھرەکی لە ئێو خۆیاندا بۆلەبکەن.

• سەیری سەرکەوتنی ئەو بیروباوەرپانە بکەن کە داروین و مارکس و نیچە دروستیان کردن، ئەمانە لە فێلەکانمان و کاریگەری تێریشیان لەسەر ھەزری خەڵکانی دیکە دا ھەبوو.

پلانى سىيەم:

- مانى بووخان و شەپى حىزبەكان دەدەين لەسەر دەسەلات.
- وامان لە كرىكار و زەحمەتكىشانى كۆمەلگەكان گەياندووه ى بەر ياسا و پىسايە ساختانەى لايەنگر و بەكرىگىراوهكانمان، ى كرديوومانن بە سەرۆك و ئاراستەكەرى چىنى كرىكاران، بلاويان دەكەنەوه و بانگەشەيان بۆ دەكەن، مافى تەواوى خۆيان وەردەگرن. بۆ ئێمە گەرنگە كە كرىكارانىش بەيىنە پىزى سوپاكەمانەوه كە گىرەشيوين و شىوعىيەكانىشى تىابە، بەرژەوهندى ئێمە لەوهدايە كە كرىكار ھەمىشە بە ھەژارى و بێدەسەلاتى بەيىتتەوه، تاوھكو بەملكەچى بەيىتتەوه بۆ ھەز و رىستەكانمان كە لە قۆستەوھى ھەستى بەخىلى و پقى نۆر دەروونى كرىكارانى بىچارە خۆى دەبيىتتەوه.
- كاردەكەين بۆ دروستكردنى تەنگژەى ئابوورى جىھانى بەھۆى ئەو زىرەى لەبەردەستمانە.
- كرىكاران لەو دەولەتەندانە ھاندەدەين كە لە منداڵیەوھ پەريان لا ھەلگرتوون، ھىچ زيانئىكىش بە ئێمە ناگات، چونكە گەلان خۆيان ھىزى دەسەلاتمان بەسەر ھەر حكومەتێك دەدەنى كە بىر لە ئۆرژمنايەتیمان بكاتەوھ.

پلانی چوارەم:

• ماسۆنییەت ڤووی ڤاستەقینە ی ئامانجەکان دادەپۆشیت، نهیئنی پلانه‌کانمان له خه‌لکان ده‌پاریزی و یارمه‌تیمان ده‌دات له ده‌رمیانی بی‌ری ((خوداوه‌ند)) له ه‌زی خه‌لکی و جی‌گرتنه‌وه‌ی به‌ ژماره‌ی حیسابی بانک و داواکاری ماددی.

• ده‌بی‌ت دیدی خه‌لکی دیکه له‌ ڤی‌گه‌ی قه‌بلاندنه‌وه‌ بگۆڤین، به‌م شیوه‌یه‌ هه‌موو سامانی ناجووله‌کان ده‌چیته‌ گیرفانی ئیمه‌وه‌ و ملمانی له‌ پیناو قازانج و قه‌بلاندنی به‌رده‌وام کۆمه‌لگه‌یه‌کی خۆپه‌رستی و به‌ره‌م ده‌هیئنی که‌ دلی نییه‌. ئه‌و کۆمه‌لگه‌یه‌ گۆی به‌ سیاسه‌ت و ئایین و خووپه‌وشت نادات، به‌لکو هه‌ر بۆ ئاره‌نوی زیڤ هه‌ولده‌دات و هه‌موو خه‌م و هه‌ولدانی بۆ کۆکردنه‌وه‌ی ده‌خاته‌ کار بۆ ئه‌وه‌ی زیاترین ڤیژه‌ی ئه‌و خوشییانه‌ مسۆگه‌ر بکات که‌ ده‌بنه‌ خودای ئه‌و.

پلانی پینجه‌م:

• کاتیک که‌ ڤیروزی ڤیاوانی ئایینی‌مان نه‌هیشت، خه‌لکانی سه‌ر شه‌قام که‌ ئیمه‌ هه‌لیانده‌سوڤین ده‌ست به‌ ڤقلیبوونه‌وه‌ی ڤیاره‌ ئایینییه‌کان ده‌که‌ن.

● باشتريڻ پڻگهش بۇ جەلەوگرتنى پاى گىشتى برىتتييه لە کارکردن بۇ دله پاوكى و شتواندننى خەلكى بە لافاوى پا و بىرۆكى جياواز لە ھەموو لايەكەو، بەجۆرىك كە حالەتەكە بە سەرگەردان بوونى خەلكانى ناجوولەكە و نوقم بوونيان لە دەرياي سەرليشتوان كۆتايى دىت.

● پىويستە لەسەرمان كە زىدەبوونى كەموكورييه كانى گەل و خراپ بوونى دابونەريت و داواكارىيه كانى ئاسان بكەين، بەم كارەمان ناكۆكى دەكەويته نتيوان حيزيه كان و ھەموو ئەو ھىزانەى كە پىشتەر لە دژمان كۆببوونەو، لەيەكتر جودادەبنەو، و دەى پۆلەكانى گەل خاودەبيتهو و ئامرازى زالبوون بەسەر مليۆنان پياومان دەستدەكەويت لەوانەى گيانى ناكۆكىمان لەنيواندا چاندوون.

پلانى شەشەم:

● دەبىت قەرخکردنى مەزن پىكبەخەين بۇ ئەو سامانە زۆدانەى كە ناجوولەكەكان ھەيەتيان، بەجۆرىك كە ھەنگاو بەھەنگاو ئەو سەرۆتەيان لەناويچىت.

پلانی ھەفتەم:

● دەبیٹ ھانی ئەوروپا بدەین و ھاریکاری بکەین بۆ ناتەبایی و دوژمنکاری بەرامبەرمانە بۆ قارەکانی دیکە، لەمەشدا قازانجیکی دووسەرە دەکەین: بەم ئامرازانە دەتوانین وا لە ھەموو ولاتان بکەین کە پێژمان بگرن، چونکە درک بەو دەکەن کە لەتواناماندا ھەیە کە ھەركات بمانەوی شۆپشان بەرپابکەین یان یاسا بەرقەرار بکەین. کاتیەک حکومەتیکی پێگە لە جێبەجێکردنی پلانەکانمان بگرێ، ولاتانی دراوستی ئی ھاندەدەین تاوھکو شەپی لەسەر پابگەینن، خۆ ئەگەر ھەردووک ولات ویستیان بەیەکەوھ دژی ئێمە یووھستنەوھ، ئەوا دەیکەینە جەنگی جیھانی. بۆ پاراستنی پلانە جیھانییەکانمان، دەبیٹ پای گشتی بقۆزینەوھ کە لەپێگەی ھیزی مەزنی ((پاگەیاندن)) ھوھ دەستی بەسەردا دەگیرن. بۆ دەرخستنی ھیز و توانای خۆشمان، پێویستە یەکیەک لە حکومەتەکان لەپێگەی تاوانکاری و توندوتیژییەوھ چاوترسین بکەین، بەم کارە ھەموو حکومەتە ناجوولەکان زراویان لیتمان دەچێت. ئەگەر حکومەتانی تریش لیتمان ھەڵسان، بە چەکی ئەمریکی و چینی و یابانی بەرپەرچیان دەدەینەوھ.

پلانی هه شته م:

- له بهر نه وهی ناگونجیت که پیگهی هه ستیاری حکومه ته کان به
برایانی جووله که مان بدریټ، هه ولده دهین نه و پیگانه به
که سانیکی به دره وشت بدهین که له لایه ن میلله ته وه بیزاروین،
نه وکات به ئاسانی ده توانین ده سه لاتمان به سه ریاندا سه پینین.

پلانی نو یه م:

- ده ستمان کردوه به ده سته سه راگرتنی ده گاگانی ریکخستنی
کاروباری خه لکانی ناجووله که، بۆ نه وهی بیانشیوینین و بۆ
ئاقاری به په لئایی و گه په لاوژه یان به رین. ده ستمان خستوه نه
نیو یاسادانان و کیپرکیکانی هه لباردن، ده ستمان گرتوه به سه ر
به رپوه بردنی پاگه یاندن، گرنگتریش له هه موو نه مانه سه رپه رشنی
کردنی فیترکردنه له لایه ن ئیمه وه که بناغه ی سه ره کی ژبانی
سه ره ستییه.

- نه و نه وهیه ناجووله که یه ی ئیستامان گومرا کردوه و بنچینه د
بیردۆزی بۆگه نمان فیترکردوه.

پلانی ده یه م:

- به هر شیوهیهك بیت، دهبیت خیزانی ناجوولهكه لیك مهلبووهشیتهوه و کاریگرییه كه لتوورییهكه ی له ناویرییت.
- دهبیت نه هیلین هیچ پیاویکی ژیر له چنگمان قورتاری بیت. ههروه ها له سه زمان پتویسته كه حكومهتی نه وتوكراتی دروستبكهین كه گالته پیکردن و ملکه چ کردنی بۆ خۆمان ناسان بیت له پێگهی چرکردنهوهی هه موو دهسه لاتی یاسادانان و جیبه جیکردن و دادوهری له كه مترین ژمارهی بهرتیلخۆران، له سهرووی هه مووشیاننهوه نه و نوینه رانه مان كه به پتی رینماییه کانی ئییه پلانه کان جیبه جی ده که ن.
- کارکردن به نهینییه کی تهواو له چالاکییه سیاسیه کانمان پێگهی سه رکه وتنه.

پلانی یازدهم:

- دهسه لاتی خۆمان ده دهینه راگه یاندنی حیزبی و چاودیرییه کی توندیش ده خهینه سه ره رشتیک به بی ئاگاداری ئییه ده ربجیت.
- هیچ شتیک به سه زماندا تیپه پنا بییت له و ئازانه ی هه وال كه خۆمان سه ره رشتیان ده کهین به بی چاودیری ئییه. ههروه ها باجی زۆر ده خهینه سه ر بلاو کردنهوهی په رتوکی باش و

بەسوود، لەبەرانبەریشدا باج لەسەر کتێبی بچووک و بێسەر
 مەلەنگرین بۆ ئەوەی نووسەران بەرھەمی پووێ و سەوکیان
 مەبێت و زانایانی مەزنیش نەتوانن بەرھەمەکانیان بڵاوبکەنەوە.

پلانی دوازدەھەم:

• باج لەسەر کتێبەکانی پابواردن سووک دەکەین و پۆژناو
 دەورییەکان دەکڕین تاوەکو بۆ وەرگەێدانەوێ پۆژناو
 سەرەخۆکان کە دەستمان پێیان ناگات بەکاریان بھێنین.

پلانی سیزدەھەم:

• پێویستە دیدی پای گشتی لە راستی دوورخەینەوێ. ئەوێ ئەرکی
 ئێمە کە سەرقالی بکەین و نەھێڵین بەلای هیچ پێگەیان
 بێرکەنەوێکە لێھاتووانەێ راستدا تێپەرێت، ئەمەش بە
 وەرگەێدانێ بابەتی نوێ دەبێت کە خاسیەتی وەرگەێدانێ
 پاگەیانندنی سەرنجپراکێشی ھەبێت.

• بەکرێگیراوێکانی ئێمە کە دەسەڵاتدارن بەسەر پۆژنامەکانوێ،
 ئەرکی دروستکردن و بڵاوکردنەوێ ئەو بابەتەن دەگرنە ئەستۆ.

• پېښسته راپېلاردن پېشكەش به خەلكى بكهين بهجۆرهها ئامرازی
وهكو تياترۇخانى نوئ و پېشېركىتى هونەرى و وهرزشى.

• پلانى چواردەيه م:

• پېښسته نوئنه رەكانمان له ئەندامانى كۆمهله نهئىييهكان و
ماسئىييهت، له جيهاندا بلاوبكهينه وه، بهجۆرىك كه له هه موو
شوينىك پۇلىسى نيوده ولەتى نهئىيمان هه بىت، هه ر له رىگه
ئوانه وه هه والى نهئىنى جيهانمان دهستدهكهوئ و له
پوداوهكاندا پۇل دهگىرپن.

• ههتاوهكو به دهسهلاتى رهها دهگهين، ده بىت ژماره
ئەنجومەنەكانى ماسئىييهت دوو هئنده لىبكهين.

• ئو ئەندامانى ماسئىييهت كه هه لدهگه رپنه وه، به هئىمنى سزى
مه رگيان به سه ردا جىبه جى دهكهين، بى ئه وهى گومانى خەلكانى
بىنگانه بورووژئىنين.

• پلانى پازدهيه م:

• هه لماندا كه موكوپى له پياوانى ئايىنى ناجووله كه بدۆزىنه وه و
له چاوى گه لدا رپزىان كه م بكهينه وه، سه ركه وتووش بووين له

زیان گه یاندن به و په یامه یان که گه یشتمان به نامانجه کانمان
نیفلېج دهکات.

پلانی سازده یه م:

- مه ولده دین قه رزه بیانییه کان شوینی نیشتمانییه کان بگره وړه.
به م کاره یش سامانی میلله تان ده پرژېته خه زینه کانی نیمه وړه.
خه لگانی ناجووله کیش به میښکه ئاژه لیبیه کانیا نازانن کاتیک
قه رزمان لیده کهن، له داهاتوودا ناچار دهن هموو دارایی خوین
له جیی قهرز و ئه و سووه ی دیته سه ری بده نه وه ئه و
سه رمایه داره ی نیمه که قهرزیا ن لیکردووه.

پلانی خه قده یه م:

- حکومتانی دیکه له قهرزدا نقوم ده که ین له ریگه ی هاندانیان بز
نه وه ی قهرزمان لیبکه ن.
• پیویسته له سه رمان پشت بیه ستین به بؤرسه کان و یارییه کانی
ناویان.

به‌شای حه‌وته‌م

پادده‌ی ده‌ست‌پۆ‌یشتنی جووله‌که له جیهان

ه‌یشتا جووله‌که به‌و شیوه‌یه‌ی خه‌ونی پتوه ده‌بینن شانشینی خۆیان
بنیات نه‌ناوه، به‌لام هه‌نگاوی باشیان هه‌لگرتووه. ئیشتا ده‌سه‌لاتیان
به‌سه‌ر زۆر جیگه‌ی جیهاندا هه‌یه، ئه‌م قسه‌یه‌شمان زێده‌پۆیی نییه،
با هه‌له‌سه‌نگاندنی پادده‌ی مه‌ترسی کاره‌که بۆ خۆینه‌رانی ئازیزمان
لێبگه‌پێین:

۱. ده‌سه‌لاتی جووله‌که به‌سه‌ر ئازانسه‌کانی هه‌وال و

پۆژنامه جیهانییه‌کان:

- دامه‌زێنه‌ری ئازانسی ((پۆیته‌ر))ی جیهانی ((یۆلیۆس پۆیته‌ر)) و
هه‌له‌سه‌نگانه‌رانی ئازانسه‌که جووله‌که‌ن.
- ئازانسی ((ئه‌سۆشیه‌تد پریس))ی ئه‌مریکی و جیهانی، پێنج
پۆژنامه‌ی جووله‌که به‌پتوه‌ی ده‌به‌ن.

- ئازانسى مەۋالى ((ھاگاس))ى فەرەنسسى كە ئازانسى پەسىمى
فەرەنسسىيە، دامەزىنەرەكەى جۈولەكەيە.

مەرچى پۇژنامەشە:

- ((تايمن))ى بەناوبانگى بەرىتانى، خاۋدەنەكەى ((پۇپەرد
مىردۇخ))ى بە پەگەز جۈولەكەى ئوستىرالىيە، كە پۇژنامەى
ناسراۋى ((سەندەى تايمن)) و سى گۇفارى دىكەيشى كرىۋە.
• مەرچى گۇفارەكانى دىكەى بەرىتانىان، زۆربەيان پاستەۋخ
لەژىر دەسەللاتى جۈولەكەدان. بۇ ئەۋەى لە ھەستىارى ئەم
بابەتە بگەين، دەبى ئەۋە بزانين كە لە سالى ۱۹۸۱دا لە بەرىتانىا
و دەرەۋەيدا، ۱۵ گۇفار و پۇژنامەى جۈولەكە نىكەى ۲۲ مىليۇن
ژمارەيان لى دەرچۈۋە.

- لە ئەمىرىكاش، پۇژنامەى ((نيويۆرك تايمن)) و ((ۋاشىنگتون
پۇست)) و ((دېننىۋس)) و گۇفارەكانى ((تايمن)) و ((نيوزويك)) و
ھى تىرىش كە لە گۇفار و پۇژنامە قەبەكانى ويلايەتە
يەكگرتۈۋەكانى ئەمىرىكا و جىھانن، لەژىر چەپۇكى جۈولەكانن.
• لە فەرەنسسايش، حال لە بەرىتانىا و ئەمىرىكا باشتىر نىيە.

۲. دەسلەتلىرى جۈملەگە بەسەر دروستىكىرىنى سىنەما و

تەلەفون و شاتو و رېكلام و پۇشنىرى:

• جۈملەگە دەسلەتلىرى تەۋرى بەسەر كۆمپانىا جىھانىيەكانى
دروستىكىرىنى قىلمەيە:

ا. كۆمپانىاى ((فۇكس)) ھى ((ولىم فۇكس))ى جۈملەگەيە.

ب. كۆمپانىاى ((گۇلدن)) ھى ((ساعۇيل گۇلدن))ى جۈملەگەيە.

ج. كۆمپانىاى ((گۇلدن ماير)) خاۋەنەگەى جۈملەگەيە و ناۋى
((لويس ماير))ە.

د. كۆمپانىاى ((ۋارنەر ۋاى پېرۇس)) ((ۋارنەر))ى جۈملەگە و
براكانى خاۋەندارىتى دەكەن.

ە. كۆمپانىاى ((برۇمت)) جۈملەگەيەك خاۋەنىيەتى كە ناۋى ((وت
كالىسن))ە.

• سەرمىيەكانىش ئامازە بەۋە دەكەن كە ۹۰%ى ئەۋانەى لە
ئەمىرىكا لژە بۋارى سىنەمادا كاردەكەن جۈملەگەن.

• ھەرچى پالەۋانان و ناۋدارانى سىنەماشىن، ئەۋا ناۋى جۈملەكانى
تىدا كەم نىيە:

۱. فرانك سانترا

۲. مىكرونى

۳. تۇپ ھۆك

۱. كيك ديجلوس
 ۵. تۇنى كىرتس
 ۶. گارى گرانت
 ۷. بېرتەرتۇرت
 ۸. ھۇفمان
 ۹. رېنەر ھۇلن
- ئەمە لەكاتېكدايە كە موسولمانان لەو بوارانەدا لەنتو قوپى
دواكەوتندا ۋەكو كارتكى سىروشتى دەسەللاتى زايۇنىزم چەقيون.
- ئەگەر باسى تۆپە جىھانىيەكانى تەلەفزيۇنىش بگەين:
۱. تۆپى تەلەفزيۇنى ((ئەى بى سى)) سەۋكەكەى ((پىنارد
جۇنس))ى جۈولەكەيە.
 ۲. تۆپى تەلەفزيۇنى ((سى بى ئىس)) خاۋەن و بەپتودبەرەكەى
كابرايەكى جۈولەكەيە بەناۋى ((ولىم پلى)).
 ۳. ((ئەلفرىد سىلفەرمان))ى جۈولەكە خاۋەنى تۆپى تەلەفزيۇنى
((ئىن بى سى))يە.
- ئەم تۆپانە و ھى تىرىش كە لەژىر كاريگەرى پاستەرخۇى
جۈولەكەن، ھىزى سىياسى سەدان مىليۇن كەس لە ئەمريكا و
فەرەنسا و ئىتالىا و بەرىتانىا و ھەموو جىھان بەو ئاراستەيەدا
دەبەن كە خۇيان دەيانەۋى.

بەشى ھەشتەم

پېڭەي سىياسى و ئابوورى جوولەكە لە جىهان

پېڭەي سىياسى و ئابوورى جوولەكە لە جىهان بەدىاردەكە وىت لە :

(بەرىتانيا) :

لەپېڭەي وەرگرتىنى پۆستى گەرە لە حكومت و دەستگرتىيان
بەسەر ئابوورى دەولەت و بانك و كۆمپانىياكانى لەپېڭەي ((پۆتشىد))
و ((ساسۆن)) و ھى تىرىش.

ئۆدبەي پشكەكانى بانكى ناوہندى ئىنگلتەرا و زۆرىنەي پشكەكانى
كۆمپانىياكانى نەوتى بەرىتانى مولكى ئەوانن.

(فەرەنسا) :

لە فەرەنسا، چەندان جار گەشتوونەتە پۆستى سەرۆك وەزىران و
سەرۆكى كۆمار و چەند وەزارەتلىكى گرنگى دىكە. دواى شۆرشى
فەرەنسا سىكەم شۆرش لە ئەوروپا - كە جوولەكە ھەلىانگىرساند

له پښتگي پټيځراوه نه پښتنيه که يان (ماس، لېنييه ت)، جووله که توانيان
دهست به سهر کاروباري نه رهنسادا بکړن.

(نه مريکا):

هر چي له نه مريکايه، وه زارده ته کاني د درده و دارايي و فيزکردن و
تندرستي و بهرگري همويان چ له پابردو و چ له نئستا له
دهستي جووله که ن. نه مه جگه له دهسه لاتي پاسته و خړ و
ناراسته و خويان به سهر نه نجومه ني ياساداناني نه و ولاته (کونگرېس)
و نابوړي نه مريکا له پښتگي کومپانيا گه وره کاني نه وت. (پوښفلت) ي
سهرکي پيشووي نه مريکا که جووله که گه يانديانه نه و پوښتني،
خوښي جووله که بو. هروده ها پټيځراوه کاني جووله که له همو
پارچه يه کي نه مريکا بلاو بوونه ته وه و له پښتگي ناوړه کاني برپار و
هستياره کانه وه گه لي نه مريکي ناراسته ده که ن و فشاري ده خه نه
سهر.

(يه کيښتي سوقيه تي پيشوو):

بو يه کيښتي سوقيه تي پيشووش، نه وه نده به سه بزاني که (کارل
مارکس) جووله که بووه، (لينين) په روه رده کراوي باوه شي جووله کان

بوره، (تېږتسكى) يش هر جووله كه بووه، زور له ئەندامانى مه كته بى
سياسى شوږشى شيوعيه تيش جووله كه بوون، جا بوخوت نه وانه
سازمينر كه كه له ژيړ ده سه لاتياندا بوون.

(هه چه ر):

له مه چه ر، ئەندامانى ئەنجومه نى ياسادانان پينج كه سن، هه موويان
جووله كه ن.

(رۇمانيا):

له رۇمانيا، (ثانا پۆكه ر) شيوعى دهسته لاتی په هاى به سه ر هه موو
كاروباره كان هه بوو.

(داموده زگا نيوده و له تيبه كان):

- پيخراوى نه ته وه يه كگرتووه كان هر له سه ره تاوه له لايه ن
جووله كه وه ده ستى به سه ردا گيراوه، سكرتاريه ت كه گرنگ ترين
هۆبه ي ئەو پيخراوه يه نۆر له پۆسته كانى وان به ده ستى
ئيسرائيليه كانه وه، به شه كانى چه كدار كردن و كاروبارى نابووى
و دارايى و مافه كانى مرقۇ و كاروباره كانى كاركه ران كه ئه ركى

• خۆڭنەرى ئازىز، دەسەللاتى جوولەكە ھەر تەنیا لە بەرجەستەبوونيان لە پۆستەكان خۆى نابىنئەتە، بەلكو بەھەمان شىۋە دەتوانن پىگەى خۆيان قايم بكن بە كپىنى خەلكانى خاۋەن دەسەللات و بپىار لە ھەموو وللاتانى جىھان بە مال و پلە و ناوبانگ و چىژى سىكسى و شتى دىكە لەپىگەى پىكخراۋە سىياسى و كۆمەلایەتییە ئاشكرا و نەئىنئىيەكانيان لەسەرۋى ھەمووشىانەۋە ماسۆنىيەت و ئەو لقانەى لىى بوونەتەۋە ۋەك يانەكانى پۆتارى و لىۋنز ۋەى ترىش.

• ھەر كەسىك سەپرى ئەندامانى ئەو يانانە لە ھەر ولاتىكدا بكات، خاسىەتتىكى ھاۋبەش دەدۆزىتەۋە، كە ھەموويان پەيۋەندىيەكى نىۋدەۋلەتتىيان بە جوولەكەۋە ھەيە. گشت ئەو يانانەى جوولەكە لەسەر بنەماى فرىدانى بىروباۋەر كاردەكەن. موسولمان ھەرىكە لە جوولەكە و مەسىحى و بوودايى و ھىندۋسى و خەلكانى دىكەى باۋەپدار لەسەر ئايىنى خۆيان بە ھاۋپى دەزانىت، ئەوان لە پووكاردا بۆ مەبەستىكى دونىايى كۆبوونەتەۋە، ھەرۋەكو نۆدبەى ئەندامانى بىئاگاي ئەو يانانە ۋاى بۆ دەچن، بەلام لەكۆتايىدا ئەم يانانە خزمەت بە ئامانجەكانى شەيتانەكانى جوولەكە دەكەن.

- ههروهه ها ئه و يانه و كۆمه ئانه كه سانی بژاردەى ناو كۆمه لگا له پياوانى ديارى پاگه ياندن و خه لگانی خاوه ن پۆست و بېرار به ده ست و سه رمایه داران بق خۆيان پاده كێشن.
- له ميانەى كۆبوونه وه و كۆنگره ی پاراوه و وتاری پيايه لدان و پووناكى ناويانگ و ئاههنگى پابواردن و كۆپه كانی خۆبه زلزانين، ئايين ده كپدری و ويژدان ده فروشری و بىروباوه پ ده مرئ و مێشكه كان ده شوورينه وه و دواتریش كه ئه م كه شه وه واپه په خسا ئه ندامان به په له ژه هره مار له هه موو شوپنێك بئاوده كه نه وه.
- هه موو ئه مانه له پێگه ی كۆمه له تێكده ره نهینى و ئاشكراكان به پێوه ده چن، كه له گه لّ جووله كاندا مێژوویه كى درێژيان به يه كه وه هه يه.

بەشى نۆيەم

جووله كه و شه پره كان

مەركاتىك، چ ئىستا و چ پابردو، كه دەنگوباسى شەپرىكمان بەرگوى
دەكەوى، ھەر دەبى دەستى جووله كانى تىابى. ئەوان فو و
ئاگرەكە دەكەن، بۆ ئەو ھى ھمو لايەك لەناوبەرن و شەپرەكە بۆ
خاترى وەبەرھىنانى خۆيان بەكاربەرن، ھەندىكجارىش خۆيان
دروستكەرى پاستەوخوى شەپ دەبن. خۆ ئەگەر (كلما أوقدوا نارا
للحرب أطفالها الله) نەبووايە، ئەوا تەنھا يەك شەپ بەو ھەولە پيس و
ژەھراويانەيان بەس بوو بۆ لەناوېردنى ھەموو مرقۇفايەتى.
ئەم پاستىيەى باسمانكرد، بەپوونى لە ھەردو جەنگى جىھانى يەكەم
و دووھدا دەبىنریت، كەتياياندا جووله كه لە تىوہگلاندنى ھەموو
جىھان لە شەپرەكاندا سەرکەوتنىان بەدەستھىنا:

بووه وهزیری دهره وه، وه زیره کانی برووسیاش هه موو جووله ی
 بوون، هه روه ها دادوه ری ((بافریا)) و دهسه لاتداری سه ر تهختی
 ((مهجه پ)) که ((بلالین)) ی ناو بوو، جووله که بوون.
 نغ جووله که هه ر به وه نده ئه نجامه نه وه ستان، به لکو کاریان کرد بۆ
 هه لگ برساندن:

جهنگی جیهانی دووه م:

• جووله که کان دهستیان کرد به بانگه شه ی ناشیرین سه باره ت به
 ئه لمانیا و نازییه ت و به و پیگه ترسناک و دهسه لات ته زۆده ی
 به سه ر پاگه یاندنی ئه وروپی و ئه مریکیان هه بوو، نازییه تیان
 ره کو درنده یه کی پاوکه ر نیشاندده دا که وا خه ریکه هه پره شه له
 ئه وروپا و ئه مریکا ده کات. ئه وان (جووله که) پیگه ی خۆیان له نیو
 حکومه ت هکانی به ریتانیا و فه ره نسا و ئه مریکا به کاره ینا و
 پازیان کردن که بچه نیو شه پیکی گه وده وه له دژی ئه لمانیا و بۆ
 پاریزگاری له ((ئیرله ندا)) که ئه ویش هه ر جووله که هانیدا بوو
 له گه ل ئه لمانیا له سه ر پیره ویکی ئاوی نیوانیان بکه و نه شیلانی
 سه رو گوێلاکی یه کتری.

• وهزيره كانى بهريتانيا كه تۆكهرى بى سى و دووى جوولهى بوون، دهستيان به قشەفش و هەلدانى ئەم بانگەشە پووچانە کرد:

○ ئېمە لە پېناو سەربەخۆيى ئىرلەندا دەجەنگين.

○ ئېمە لە پېناو ئاشتى دەجەنگين.

○ ئېمە بەرگرى لە مافانەى گەلان دەكەين كه پڙگەيان پيڤەدات بەو شپۆهە بژين كه خۆيان دەيانەوئت.

○ ئېمە لەدژى بەكارهينانى چەك و نەمانى ياسا و دەستوور لەنيوان ولاتان شەپدەكەين.

○ ئېمە لەدژى پيشيلکردنى پيرۆزى ولاتان دەجەنگين.

بەم شپۆهە و لەپڙگەى بەكرىگيراه ماسۆنييه گەرەگەى خۆيان ((جيرش)) وهزيره جوولهكه و ماسۆنييه كانى لە حكومەتى بهريتانى و لە ئەمريكاش لەپڙگەى سەرۆك ((بۆزفيلت))ى جوولهكه و كۆمەلەك لە وهزير و پايۆڤكاره جوولهكه كانى، شەيتانەكانى پشت پەردە توانيان جەنگ هەلبگرسيئن.

• شەپ بەكوتا هات و ئاشتى هەر بەرقەرار نەبوو، هېچ يەك كيش لە داواكارىيه كان بۆ مافەكانى مرقۆ بەدى نەهاتن. زيانە گيانىيه كان لە كوژداو و بريندار و ونبوو زياتر لە ۱۰۰ ميليۆن بوون، ئەو تەنها

لایەش که به چنگ و گیرفانی پر له قازانچ و بیّ زیان له
شپه که ده‌رچوو، دیسان جووله‌که بوو.
له‌پێناو جووله‌کان، ئەمریکا خوین و مائی دا. هەر یۆ جووله‌که و
بۆ زیادبوونی ژماره‌ی ملیارنێره‌کانی جووله‌که، به‌ریتانیا خوین و
مالی میلیله‌ته‌کی به‌و شتیوه قیژه‌ونه به‌هه‌ده‌ر دا که بینیمان.

به شى ده يه م

جووله كه و بلاوكر دنه وهى بى ئابرووى و بهرهللاى

جووله كه ژنانى بيئابرو له ئه مريكا و ئه وروپاوه بۆ هه موو كونجىكى جيهان پهوان ده كه ن و ده يان خزيننه نيو مه يخانه و شوينى رابواردن و يانه شه وانه كان كه ئه م كارهش به سه ره پرشتى جووله كه و رېكخراوه كانيان ئه نجام ده درين.

له ئه لمانيا و ته نها له يه ك سالد، ئيسرائيل هه ژده مليون ماركى ئه لمانى له و كاره قيزه و نه ده سته و ته وه. شارى ((بيونگ)) به ناوه ندى سه ره كى دابه شكردى سۆزانيى جووله كه به سه ر ولاتانى ئه وروپا داده نريت.

وه زاره تى ده ره وهى ئيسرائيل سه ره پرشتى پرۆسه ي پيشكهش كردنى چيژى جنسى ده كات بۆ ميوانه بيگانه كان، به تايبه تى بۆ نيردهى ئه و ولاتانهى كه ئيسرائيل وا به ته مايه فيليان لى بكات و داواكارى نۆريان به سه ردا به پيئيت. ئه و خوشييانه بۆ هه لئه تاندى و وهك به رتيليك به ميوانه كان ده درين و له رېگه ي

بۆلگە پىچاوپىچە كانى سىياسەت و فرت و فىلە كانى پىكخراوى نەتەو
 بەگرتوۋەكانەو ئىسرائىل پىشتىگىرى خۆى بۆ ئەو دەولەتە
 مەلىكانە دەردە بېرىت، ھەر بۆ ئەو ھى ئەو دەزگایانەى جوولەكە وا
 دىكەن كە لە بېيارداداد پەرەن و دىسان گەمەكە لە
 بارزەو ھەندى جوولەكە تەواودە بېت.

بۆلگە پىچاوپىچە كانى سىياسەت و فرت و فىلە كانى پىكخراوى نەتەو
 بەگرتوۋەكانەو ئىسرائىل پىشتىگىرى خۆى بۆ ئەو دەولەتە
 مەلىكانە دەردە بېرىت، ھەر بۆ ئەو ھى ئەو دەزگایانەى جوولەكە وا
 دىكەن كە لە بېيارداداد پەرەن و دىسان گەمەكە لە
 بارزەو ھەندى جوولەكە تەواودە بېت.

بۆلگە پىچاوپىچە كانى سىياسەت و فرت و فىلە كانى پىكخراوى نەتەو
 بەگرتوۋەكانەو ئىسرائىل پىشتىگىرى خۆى بۆ ئەو دەولەتە
 مەلىكانە دەردە بېرىت، ھەر بۆ ئەو ھى ئەو دەزگایانەى جوولەكە وا
 دىكەن كە لە بېيارداداد پەرەن و دىسان گەمەكە لە
 بارزەو ھەندى جوولەكە تەواودە بېت.

مەردووكىشىيان پۇشاكيان لەبەرە، بەلام لە درىزەى گۆرانييەكەدا
پارچە دواى پارچە جلەكانيان دادەكەنن تاوەكو كۆتايى گۆرانييەى
پووت و قووت دەبنەوہ).

له کۆتاییدا... له گهڵ هه موو نه مانه ش... (داهاتوو بو ئیسلامه)

برای موسولمان، ئایا واهه سته دکه ی نه وان به وه ده گنه شتیك؟ یان نه بجامه که بو نه وان ده بیته؟ نه خیر، داهاتوو هه ر بو پارێزکارانه نه بو خه لکی داوینچیس و خراپه کار و بیپروا و بیشهرم.

دراوژده هه ر بو ئیسلام و موسولمانانه:

نه و پۆژه ده یته که تیایدا ئیسلام به هیز ده بیته و ده سه لاتی به سه ده روون و هه زری هه موو خه لکی سه ر زه وی ده بیته.

پۆژنامه ی (سه نده ی ته له گراف) ی به ریتانی ده نووسیت:

((ئیسلام ده بیته ئایینی ده سه لاتداری زه وی، که ئیسا مه لگرانی نه و به یامه ژماره یان له ملیارێك زیاتره و سالانه ده ویدیاری ۵۰ ملیون کسه نوێ ده چنه نیو نه و ئایینه وه. نه م زیاده بوونه ش به یوهندی به پۆژه ی دانیه ستوانه وه نییه، به لکو به هۆی نه و ده یان هه زار

بانگخوازەيە موسولمانەيە كە لەنيۆ زياتر لە ۱۲۰ ولاىتى جيهان خەلكى
بۆ ئايىنەكەيان بانگ دەكەن.

موسولمانان لە ۴۱ ولادتدا زۆرينەن، لە ۵۰ ولاتى دىكەشدا لەپووى
سياسىيەو كەمينەن، تەنھا ئىسلامە كە دەتوانى لايەنگرانى
كۆبكاتەو و وایان لىبكاتەتوان ھەر حكومەتێكى دىكتاتۆرى بگۆرین
ھەرچەند پىشكەوتووش بێت).

لە سەرەتای ھەشتاکانى سەدەى پابدودا، دواى زياتر لە سالىك بۆ
يەكەم جار ولاتە ئىسلامىيەكان پوويان كرده پەپرەوكردنى
دەستوورەكانى ئىسلام دواى ھەر سەھىناني ئىشتىراكى و ديموكراتى
و ھەموو دەستوور و ياساكانى دىكەى پۆژئاوا.

ئىستا موسولمانان:

۱. ھىزىكى گەورەيان ھەيە لە زۆر لايەنى ئابوورى وەكو ((بانك و
كارگەكان)).

۲. سەرکەوتنى جلى ئىسلامى لەنيۆ زۆرێك لە ژنانى موسولمان.

۳. گەپانەو ھى تورکيا بۆ جىيەجىيەکردنى دەستوورەكانى ئىسلام،
دواى پاگەياندىنى عەلمانىيەت لە لايەن ئەتاتورکەو.

۱. لە يەكيتى سۆڧىيە تى پيئشووڧا، ترسيكى نۆر بەسەر سەركرڧە
ئېرەببەكاندا زال بېوۋ لە گەشەكرڧنى ھەستى ئىسلامى لەننۆان ۶۰
مېلۇن موسولمان كە نوڧنەرايە تى ۵ كۆماريان دەرڧ لە كۆى ۱۵
تۆمارى سۆڧىيەت، ھەرۋە ھا يەكيتى سۆڧىيەت بەناچارى سەربازەكانى
، نەنغانستان كيشايەو.

۲. لە مالىزىا، پيژەى موسولمانان ۵۳٪ يە و موسولمانەكان پڦڦڦ
لەسەر ئوۋەى قورئان فيرى منڧالەكانيان بكن و ھەر لە تەمەنى
شەش ساليىەو كچەكانيان فيرى پۆشيني پۆشاكى ئىسلامى بكن.
۳. لە مالى و سەنيگال موسولمانان پابەندن بە فيربوۋنى قورئان و
پۆشاكى ئىسلاميىەو.

۴. لە سەرەتاي ھەشتاكانەو، خەلكانى ئەرۋپا دەستيائكرڦوۋەتە
بېركرنە پۆژەلەت لەكاتيكدە پيشتەر خەلەك لە پۆژەلەتەو بۆ
ئارۋپا كۆچى دەرڧ.

۵. چالاكى ئىسلامى ھەر لە ولاتانى موسولمانانەو چر نەبۆتەو،
بالكوئيتستا زانايانى موسولمان لە ئەرۋپاش ھەن.

لە ۋاپاقىيەتلىك يەككەك لە دەزگاكانى پۇڭئاۋادا ھاتوۋە كە لە كۇڭارى
((لۇدىنا)) ى ھەرەنسى بىلاۋكراۋەتەۋە و باس لە چارەنۋوسى
مۇڭاھىتى دەكات بە ئاۋنىشانى :

((دۋاپۇڭى سىستەمى جىھان ئايىنى دەبىت و سىستەمى
ئىسلامىش بالادەست دەبىت))

لەكۆلىنەۋەكە پىشېنى پۈۋدانى گۇرپانكارى ھىۋاش بەلام جىگىر لە
سىستەمى بەپىۋەبىردى جىھان دەكات لەپىگە زىجىرەيەك
گۇرپانكارى بچۈك كە بەھۋىانەۋە دۈۋ زەھىزەكەى جىھان (ئەمىرىكا و
يەككىتى سۇڭىتى پىشۋو) دەسەلەتى خۇيان بەسەر جىھان
لەدەستدەدەن.

تۈيۈنەۋەكە ئەۋەى دۈۋپات كىرۈتەۋە كە دۋاپۇڭى سىستەمى
فەرمانپەرۋاى ئايىنى دەبىت و ئايىنى ئىسلامىش بالادەست دەبىت
سەرەپاى بىھىزى ئىستاكەى، چۈنكە ئايىنىكى گىشتىگىرە و دەتۈانىت
ئەۋ ھىزانە لاۋاز بىكات كە بۇ ماۋەى بىست سالى داھاتوۋ
فەرمانپەرۋاى جىھان دەكەن (ئەم تۈيۈنەۋەيە پىش سالى ۱۹۹۰
بۈۋە) بەجۇرىك كە ھىزى سىيەمى جىھانى پەيدادەبىت كە ئىسلامە،

سیستمی ئیسلامی بالادەست دەبێت و دەبێتە گەردە جیبار
 ئەگەرچی ئێستا کەش لاوازە، چونکە لە ھەموو نایینەکان گشتگیرە
 و دەتوانی ھیزی سیستمی جیھانی ئێستا لە ناو بھێن بۆ ھەندێ
 نایینە بە شیوەیەکی زانستی لە گەڵ میلەتان ھەلسوکەوت دەکات.
 ئێکۆلینەوکان دیاردە ی زێدەبوونی ژمارە ی موسوڵمانان و کەمبوونی
 ژمارە ی خەڵکانی پۆژئاوایی ناموسوڵمان دوو پاتە کەنەرە، ئێستا
 پێنج وڵاتی ئیسلامی ھەن کە ژمارە ی دانیشتوانیان لە ۵۰ ملیۆن
 کەس زیاترە:

۱. ئەندەنوسیا ۱۶۸ ملیۆن کەسە (بە گۆڕە ی سالی نووسینی ئێم
 پەرتوو کە).

۲. ئیجیریا و بەنگلادیش کە ژمارە ی دانیشتوانی ھەر یەکێکیان ۱۰۵
 ملیۆن کەسە.

۳. پاکستان ۱۰۴ ملیۆن کەسە.

۴. تورکیا ۵۳ ملیۆن کەسە.

۵. میسر ۵۰ ملیۆن کەسە.

لە پاپۆرتىكى دكتور (موزىل حوسىن سىدىقى): سەرۆكى كۆنگرەي
نىۋە ولەتى، ھاتتو ھە ۵۰ سالدا پىژەي موسولمانان
۲۰۰٪ زيادىكردوۋە.

ھەر ھە دەبىزىت: ھۆكارى بىلاۋبونە ھەي ئىسلام لە ھەمو
پارچەيەكى گۆي زەوى و ئارەزوۋى بەھىزى نۆرىك لە خەلكان بۆ بۆ
گەپان لە پەنايەكى پوۋى، بۆ تىركردنى ئەو پالئە رەيە كە بە ھۆي
نوقم بوون لە نىۋ جىھانى مادىيە تدا دروستبوۋە.

نۆرىك لە پىاو و ئافرەتان بە خۆشى خۆيان بى ھىچ نۆرلىكردنىك
دەبنە ئىسلام و خۆيان ھاتوون داۋاي ئاشتى دەكەن لە سىبەرى ئەو
ئايىنەدا، ھەر كەسىكى پاستىبىژ و دادپەرۋەرى پۆژئاۋا جا لە ھەر
ئايىنىك بىت دان بە ۋەدا دەنىت كە ئىسلام ئايىنىكى تەۋاو و بى
كەموكوپىيە بۆ زيان كە ئاسوودەيى ھەموو مەۋقئى تىايە.

نۆد كەس باس لە ۋە دەكەن كە عەقلى ئەۋرۋى ئىسلام پەتەناكاتە ۋە
ئەگەر پاستەقىنە كەي بزانىت و بواری بۆ بىرەخسى بە بى دەمارگىرى
مىشكى كۆنى كەسىكى پۆئاۋايى و بە دىدىكى خاۋىنە ۋە بىروانىتە ئەو
ئايىنە خاۋىنە، پەپرەۋى ئىسلامى لە دەروونى مەۋقايەتى نىزىكترە
ۋەك لە كردن بە سىيان (تەلىث)ى مەسىحىيەكان. ئەۋەي پىگە لە

ھەندىك كەس دەگرىت بىنە ناو ئەم ئايىنەو، سىروشتى موسولمانانە
كە ھىچ پەيوەندىيەكى بە ئىسلامەو، وەكو بەرنامەيەك، نىيە، يان
پەيوەندى بە شىۋازى بانگخوازى ھەندىك كەسى توندرەو ھەيە كە
لەجىتى ئەوھى لەسەر بنچىنە نەگۆرەكانى ئايىنەكەيان پىداگرن،
سەبارەت بە پاى زانايان و ھەندىك دابونەرىت كە بە ئىسلامەو
لكاون، زۆر توندن.

ھىزىك لە پۆژئاوا ھەيە كە نايەلئىت خەلكانى ئەوئ لە ئىسلام ھالى
بىن و ترسى پاپەرىنى ئىسلاميان دەداتە بەرئ، ئەوئش كلىسا و
زايۇنىزمە. ئەگەر بچىن لە دياردەي فراوانبىونى ئىسلام لە ئەوروپا
بىكۆلىنەو، ئەوا ئەم پاستىيانەي خوارەو ھەمان بۆ دەردەكەوئ:

۱. ئەوانەي لە پۆژئاوا دىنە ناو ئىسلامەو لە خەلكانى رەشۆك نىن،
بەلكو كەسانى ھەلجاردەي نىو كۆمەلگان. ئەو كەسانە لە ئاستىكى
بەرزى پۆشنىبىرى دان، وەكو بىرمەند و زانا و فەيلەسوف و پزىشكان
يان ھەندىك قەشە و پامىب كە پىتشتىر بانگەوازيان بۆ ئايىنى دىكە
كردوۋە.

۲. ئەو موسولمانانەى جىھان كە ژمارەيان لە مليارتك كەس زياترە،
تەنات كەسيكىشيان لە ئايىنەكەى پاشكەز نابىتەود بۆ ئايىنچكى
دىكە.

۳. لەوئەتى يەكەم ئايەتى ئەم ئايىنە پىرۆزدەود، شەپ لەدژى
نەوئەستاو، ئىسلام پۆم و فارس و خەلگەنى دىكەيشى شكاند، دواتر
جەنگەكانى خاچپەرستان هاتن، دواتر شەپەكانى تەتار هاتن،
مەمووانىش ھۆكار بوون بۆ ئەوئەى ژمارەى سەرکەوتنەكانى ئىسلام
زياتر بن.

۴. ئەوروپا بە ھزر و شارستانى ئىسلامىيەو سەدەكانى ناودراستى
تتپەپاڤد.

۵. پۆژئاوايىيەكان زۆر لە چەمكى ئىسلامىيان وەرگرتوو و ناو
دىكەيان لىئاون بۆ چاكسازى كۆمەلگەى خويان، بۆيە دەيانبىن
ئەوان:

* پىگەيان بە تەللاق دا: ئەمە دواى ئەو بوو كە پىشتەر زۆر بەتوندى
دژى ئەم كارە بوون. ئىسلام پىش چواردە سەدە پىگەى بە تەللاق
داوئە ئەگەر ژيانى ھاوسەرى شكستى ھىئا، جا پىشتەر خەلگەنى
پۆژئاوايى دەمارگىر و پۆژمەلانتاسان دژى ئەم ياسايەى ئىسلام بوون

دېره تۆمهتباريان دهکرد که ئيسلام نهوه پهوا دهکات که پيار
 گاته به ژنهکهی بکات بهوهی هر کات بيهوئ ته لاقی بدات. پاکي و
 گردهی بۆ پهزدانی زاناترين و شاره زاترين، سه دان سال تیده په ریت
 دواي لیدیت ولاتانیځ که به توندترین شیوه پابهندن به کاسولیکیهت
 ی نهوانیش ئیتالیا و ئیسپانیان، ریځه بهو ته لاقه ددهن که ئيسلام
 پېشتر ریځه ی پېدا بو.

* دژایه تی خواردنه وهی (مه ی) ان کرد: ئيسلام دژایه تی نه م
 مه ترسییه ی کردووه و بریاری یاساغکردنی داوه بۆ چاکه کردن له گه ل
 مرؤ نه که ته نگ کردنی ژيان لی. ئیستا و دواي نه وهی دهرکه وتووه
 که ۵۰٪ ی پووداوه کانی هاتوچۆ به هو ی مه ی خواردنه وهی، هه روه ها
 پۆلی مه ی نوشی له تیځدانی کومه لگه کان، پوژئاوا ده ستیکردووه ته
 دژایه تی کردنی جوړه کانی مه ی.

توژیځنه وهی پزیشکه کان نه وه یان دهرخستووه که نالووده بوون به
 جوړه کانی مه ی کاریگه ریه کی تیځدانی ته واوی هه یه به تاییهت له سر
 جگه ر. ولاته نه وروپیهی کان به ده ست مه ی و زیانه کانی هاوریان لی
 هه لساوه، له م سالانه ی دواپیشدا ژماره ی نالووده بوونیان به مه ی
 دوهمینده بووه.

(ئىلىزىيات پۇسنى) و (فاتىمە شەرقاۋى) لە كىتەپلىكچىلەر كە بەيەكە
لە فەرەنسا دەريانىكردوۋە لەژىر ئاۋنىشانى ((لە ئايىنىك بۇ يەكەكى
دىكە - لەباۋەش گىرنى ئىسلام لە پۇژئاۋا))، تىايدا ھاتوۋە:

((ھىشتا ئىسلام سەدايەكى باشى لە دەروۋى پۇژئاۋايەكان ھەيە و
ئەۋان بە خۇشى خۇيان پەۋى تىدەكەن دۋى ئەۋەى ھەۋو
بىردۆزەكان شىكىستان ھىئا لە ئاسوۋدەكردىيان و ئايىنەكانى خۇيان
چىتر نەيتۋانى تىنۋەتى پۇچى ئەۋان بىشىكىت. ئايىنى
مەسىحىيەت زۆرى لەدەستداۋە و ۋەكو جاران نەماۋە و
دەستەۋەستانە لە تىگەيشتى ئەۋ ژيانى بىركردنەۋەيەكى كە لاي
ئەۋان گىرنگىر شتە.

لەدەستدانى لايەنى تىپرامان ئەۋ شتەيە كە كلىساي ئىنگىلىزى
لەئاۋبرد، ھەرنەۋىش نەيتى ھەرسەيئەنى مەسىحىيەتە. ئەم ژيانە لە
تەسەۋفى ئىسلامى دۆزداۋەتەۋە كە سۆز و خۇشەۋىستى تىايە.
نۆدبەى ۋەكانى ئايىنى مەسىحىيەت پىرۋزى خۇيان لەدەستداۋە،
لەسەروۋى ھەمۋوشىيانەۋە گوناھى يەكەم و ھەرە گەۋرەيان كە
بەخودا زانىنى عىساي مەسىحە (دروۋى خوداي لىبىت)، ھەرۋەھا
ئەۋ جادۋانەى كە ھىماكانىيان كرانەۋەيان بۇ نىيە. ھەرۋەكو كلىسا

بئۆي خۇي لە دەستدا و شانازی خۇي فرۆشت، تاوہ کو کار گەشت
ئەری ھەندیک کلئیسای بەریتانیا بە کرئ بدريت لادەرائی جنسی.
بەپنچەوانەى ئەمانەش، ئیسلام ھەرگیز نەگنڤاوە، ھەنیزە
چەسپاوە کەشى ھەر لەم خالە داہە. قورئان دوا سەروش بوو کە بۆ
مەزھابەتى دابەزى، موحەممەدیش (درودى خواى لیبت) دوا
پنچەمبەرە، بنەمای گردبوونەوہى ئیسلام وا لە تاکی موسولمان
دەکات بە کۆمەلگەى مەزھابەى پەیوہست بێت، بەھۆى ئەوہى ئەو
نایینە بەرنامەى ژیانە نەک تەنھا باوہ پیک لە دەروونەوہ)).

سەندەى تەلەگرافى بەریتانى باس لە دیاردەیک دەکات کە تیایدا
دانیشوانى ئەوروپا کۆمەل کۆمەل دیتە ناو ئیسلام دواى ئەوہى
راستى ئیسلام و ناوہ پۆکی قورئانیان بۆ ئاشکرا دەبیت، ھەر وہا ئەو
بۆلەى موسولمانان دەیگێن لە ئاسوودەکردنى مەزھابەتى و
دەسگرتنى مەزھابەى بۆ سەرکەوتنى پایەکانى بەرزبوونەوہى پووحى و
مادى و مەعنەوى.

سەندەى پۆژنامەکە ئاماژەى داوہ بە پێژەى گەورەى زیادبوونى
موسولمانان لە ولاتەکانى بەریتانیا و فەرەنسا و ئەلمانیاى پۆژئاوا لە
مالانى کەمى پابردوودا.

رېښه زېرکېزې بهرې نېشتېمانې له فەرهنسې له باره زې مه ترسې
 زېادبوونې ژماره زې موسولمانانې نېو ولاته که زې، له بهرنامه زې
 ((کاترېمېرې پراستې)) ده لېت: خه رېکه مه ترسې کوشنده زې
 په ننگواردو له زېادبوونې ژماره زې دانېشتوانې جېهانې عه ره بې
 نېسلامې شالو بۆ فەرهنسې بهېنې و خاکه که زې داگېرېکات.

دېسان سهنده زې ته له گراف ده نوو سېت: بلاوېوونه زې فراوانې نېسلام
 له گه ل هاتنې سهده زې پانزه زې کۆچې و فراوانبوونې بازنه زې هه لکشانې
 نېسلامې، هۆيه کې پراسته وخۆ نېيه، به لکو دانېشتوانې ناموسولمانې
 جېهان ده ستېانکردووه ته هه ولدان بۆ ناسېنې نېسلام و خوېندنه وه
 له باره يه وه، لېره وه نه و ميلله تانه ته واو تېده گه ن که نېسلام نه و
 نايېنه يه که پتوېسته هه مووان وه دواي بکه ون. هه ر نه وېشه نه و تاکه
 نايېنه زې که ده توانېت پېگه زې داهاتو بۆ گه لانې مروفايه تې پوښ
 بکاته وه و هه ر خوېشې نه و نايېنه به هېزه يه که بهرېه رچې هه موو
 نه و هه ولانې داوه ته وه که له ماوه زې سهده کانې پابردودا
 وېستووانه پېگه له بهر و پېش چوونه هزېيه که زې بگرن.

نایا نېسلام نه گه یشتو ته نه وروپای پوژمه لات؟ نایا ته نانه ت
 نه گه یشتو ته ده روزه کانې هېه ننا و پایته ختی فەرهنسې نه رې

مەلکشانی ئىسلام نەگە يىشتۇتە ئەندەلوس و لە فەرەنساوەش
 نەگە يىشتووتە شارۆچكەى (مەسانس) كە ۱۲ كىلومەتر لە باشوورى
 پارىسەوہىيە؟ ئايا ئىسلام نەگە يىشتووتە سويسرا و باشوورى
 ئەلمانىا و دەسەلآتى بەسەر نىوانى ئىتالىا و فەرەنسا و ئەلمانىا و
 ئەسادا نەگرتووتە؟

ھەموو گەلانى ئەوروپا كە مەملانى ئايىنزايى و ھەزىيەكان و بىردۆز و
 شىوازەكانى پەگەزپەرستى و وردوخاشى كىردوون، ئىستا دەستى ئەو
 كەسە ماچ دەكەن كە قورئانىان پىشكەش بكات. ئىستا لە ھەموو
 ولاتە جىوازەكانى جىھانى ۋەكو يابان و كەمبۇدىا و كۆريا و فىلىپپىن
 لە پىشويىنەكانى ئايىنى ئىسلام تىدەگەن.

يەككە لە پاپۆرتەكان لە بەرىتانىا لەبارەى ئىسلام دەلالت:

لەكاتىكدا ئىنگلەتەرا بە لەرزۆكى بەرەو پووخان دەچىت - ھەروەك لە
 ((دەلىلى مەىل))دا ھاتووتە - ئىسلام خاوەن باشتىرەن پىگايە بۆ ژيان.
 لەو ئايىنەدا، زىدەپۆيى لە پاپواردندا نىيە، ھونەرى پەوت و وىژەى
 بىتاپرووانە و داوئىنپىسى تىانييە. ئىستا بەرىتانىا كەوتووتە بەردەم
 دووپانىك كە لە ھەردوو جەنگى جىھانى مەترسیدارتەرە)).

ئەم قاتارە دائىرىدە ئىككى خەلقنى پۇرۇتۇپلا خۇداغا ئەسەر ئىسلام دىنىنى
 خەلقنى ئەوروپايە سەرەپى پەتىرىدە ئەلەيىن ئاتىساي جىھانى
 كە ھېچ پىنگايەكى ئەمەستۇتەو بەكارى ئەمەندى بۇ زالىون بەسەر
 ھەلەكشانى ئىسلامى ئەك تەنبا لە پۇرۇتۇپ، بىرەر لە ئەفرىقىا و ئاسىيا و
 ئەمىرىكاي لاتىنىشدا، بەلام ئەو ئىسلامەى كە ئەقلى مۇش دەدۇنىيەت
 پىش ئەوئى سۆزى بدۇنىيەت و لەگەل سىروشتى مۇشايەتى
 دەگۈنچىت، ئىستى ئەو بىتەرستانەى كە لەبەردەم سىتەمى ماددە
 لەزىيانىدا سەرگەردان وەستان پازى دەكات بەوئى ئىسلام
 گۈنجاوتىن چارەسەرە بۇ ھەموو كىشە سەردەمىيەكان.

ئىسلام زۆرىك لە كەسانى بەناوبانگى پۇرۇتۇپ لەباوئىش گىرتوۋە،
 ۋەكو (رەجىل جاروۋدى) و (يوسف ئىسلام) و (مورىس بۇكاي) و
 (كۆستىر نەجار) و (فاچ مۇنتى) و (ۋىترانۇ مىشان) و (مىشىل كۆد
 كۆنۋىر) ى زاناي لىكۆلىنەوئى پووناكى و چەندانى دىكەش كە ۋاي لە
 كلىسا و زايۇنىزىمى جىھانى كىرۋە سەبارەت بە داھاتوۋى
 دەسەلتان بەسەر پۇرۇتۇپ بەكەنە دىلەپراۋىكۆۋە.

كلىسا جىھانى توۋشى شەۋاننىكى كوشىندە بۆتەو ۋە ۋاي ئەوئى لە
 مالەكى خۇدا لەلەيىن ئىسلامەو جىتى پى تەنگى كراۋە.

مۆزقار (تایم)ی ئەمریکی دەنوسیت: ((ئەو خۆری ئیسلامە دیسان
 ھەلەیتەو، بەلام ئەمجارە ھەموو پاستییە جوگرافیەکان ئاوەژو
 دەبنەو، خۆری ئیسلام لە پۆئاووە ھەلەیت، لە ئەوروپای کیشوہری
 پەرھەلەیت. لە بەرلینی پۆژئاوا و پاریس و لەندەن و پۆما منارە و
 گرمبەتی مزگەوتان بەرزەبیتەو و تەنگ بە بورجی کلێساکان
 ھەلەچنیت، لەو شوینانە مزگەوتەکان لە نوێژخوینانی موسولمان کە
 پەریان لە مەککە کردووە جەمیان دیت، لەگەڵ ھەر نوێژیکیشدا
 بەرزبوونەوہی دەنگی بانگ دەبیتە گەواھیدەری ئەوہی ھەموو پۆژیک
 ئیسلام خاکیکى نوێ و شوینکەوتوانی نوێ وەدەستدەھێنێ)).

ھەموو ئەمانە ئەو دەوایات دەکەنەو کە ئیسلام چووەتە ئەوروپا بۆ
 ئەوہی بمانیتەو و بەردەوام بیت و بەگەرمییەو پێشوازی لێبکریت.
 بەگشتی، دیاردەى ئیسلام بوونی ئەوروپیەکان لە بنچینەدا بۆ
 گشتگیری ئەم ئایینە و خالی بوونەوہی شارستانی پۆژئاوایی دیت لە
 بەھاکان و نوقمبوونی ھەتا گەردنی لەنیو ژیاى ماددى کە وای لە
 زۆریک لە کەسانى ژیر کردووە بەدوای دەروازەیک بەگەڕین بۆ
 پزگاربوون لەم شارستانیە کاولکارە. کاتیکیش ئیسلامیان
 دۆزیووە، ئاواتەکانیان لەودا بەدیکردووە.

برا و خوشکانی موسولمان، ئەوەی لەسەر ئێمە یە ئەوەیە کە هەولێ
 نۆر بدەین بۆ تێگەیاندنی ئیسلامی پاستەقینە لە خەلکی و
 بڵاوکردنەوێ بانگەوازی خوداوەند لەنێوان هەموو چینهکانی
 مرقۇفایەتی. ئێمە باسی ئەو پاپۆرتانە ی پێشوومان لەبارە ی داھاتووی
 ئیسلام بۆ خۆمان نەکرد چونکە ئێمە هیچ گومانیکمان لە فەرموودە
 پیرۆزەکانی پێغەمبەر (دروودی خودای لیبیت) نییە، کە تیایاندا پێی
 پاگەیان دووین کە داھاتوو بۆ ئەم ئایینە یە و ئیسلام دەگاتە ئەو ھەر
 شوێنیک کە پۆژ و شەوی گەیشتبیتی و هیچ مالیک نامینیت کە
 ئیسلامی تێنەچیت.

بەلام واما ن بونی کە ئەم واتار و پاپۆرتانە لەگەڵ سروشتی زۆریک لە
 پۆشنبیرانی موسولمان یە کدەگریتەو و لە پێگای دیکە
 سەرکەوتوترە بۆ چارەسەری ئەو دەردەیان کە لایەنی مادبیان
 بەسەر بیروباوەریان زال بوو.

دەسا ئە ی پەرورەدگاری جوولینەری ھەرەکان و شکینەری
 حیزبەکان، ئەو ئیسلامە سەربخە و ئالاکە ی لە ھەموو جیھان
 بەرزیکەو. پەرورەدگارا ئەو پۆژە زوو بەینە، تاوھکو دلی شکاومان
 ئاو بخواتەو (ویومئذ یفرح المؤمنون) بنصر الله).

کۆتایی

ناوهرۆك

٤	پنشهکی	١.
٦	بهشی به که م / میژوی جووله که به کورتی	٢.
٧	هاتنیان بۆ میسر	٣.
٨	فیرعه ونه کان جووله کان ده خه نه ژیر چه پۆکی خویان	٤.
١٠	کۆچکردنیان له میسر	٥.
١٥	ترسنۆکی ئیسرائیلییه کان و قه ده غه بوونیان له چونه نیو فه له ستین	٦.
١٧	دوای سهرکه وتن ده سته که نه وه به خراپه کاری..	٧.
١٧	سهرکه و تنیان به سهر بابلییه کان	٨.
٢٠	پنکهاتنی شانشینى جووله که له سهر ده ستی سوله یمان	٩.
٢١	دوباره که پانه وه یان بۆ خراپه کاری و داگیرکرا نیان له لایه ن پۆمه کان	١٠.
٢٢	کۆچکردنیان به ره و دوورگی عه ره یی:	١١.
٢٣	ناپاکی کردنی جووله که له گه ل پیغه مبه ر (دروودی خودای لیبت) و	١٢.
٢٦	بهشی دووه م / باسکردنی جووله که له قورئان	١٣.
٣٠	بهشی سییه م / جوله و شتواندنی قورئان	١٤.
٣٢	جووله که و ته له موود	١٥.
٣٥	بهشی چواره م / نمونه ی خراپه کاری جووله که له سهر زه وی	١٦.
٤٤	بهشی پتیجه م / جووله که و پروخاندنی خه لافه تی ئیسلامی	١٧.
٤٨	بهشی شه شه م / پلانه کانی جووله که	١٨.

